

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.7.2019
COM(2019) 339 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2018

{SWD(2019) 297 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2018

1. Προώθηση μιας ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς προς όφελος τόσο των ευρωπαϊκών εταιρειών όσο και των Ευρωπαίων καταναλωτών

Το 2018 ήταν η 60ή επέτειος της έναρξης ισχύος της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η οποία έθεσε τα θεμέλια για τη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση. Σήμερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις 24,5 εκατομμύρια μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις της που ανταγωνίζονται για την εξυπηρέτηση των 500 εκατομμυρίων καταναλωτών της, εξακολουθεί να προσφέρει μια δυναμική εσωτερική αγορά που συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ και στη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας, στη βάση των αξιών μιας ανταγωνιστικής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς.

Ήδη από τις απαρχές της, η ΕΕ διέθετε στις Συνθήκες της κανόνες¹ που έδιναν στην Επιτροπή την εξουσία να προστατεύει τον θεμιτό, ανόθευτο ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά. Οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ θεσπίζουν ένα σαφώς καθορισμένο νομικό πλαίσιο για τη δραστηριοποίηση των εταιρειών στην εσωτερική αγορά, ώστε οι επιχειρήσεις κάθε μεγέθους να έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις. Αυτό το νομικό πλαίσιο έχει εξελιχθεί τις τελευταίες έξι δεκαετίες, παραμένει ωστόσο αυστηρά προσηλωμένο στην αρχή του κράτους δικαίου, υπό τον στενό έλεγχο των ευρωπαϊκών δικαστηρίων. Η Επιτροπή, στην καθημερινή της πρακτική στον τομέα της επιβολής της νομοθεσίας, εφαρμόζει αυστηρά τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων, της διαδικαστικής αμεροληψίας, της διαφάνειας, της προβλεψιμότητας, του δικαιώματος ακρόασης και της προστασίας του απορρήτου. Η προβλεψιμότητα και η αξιοπιστία του συστήματος της ΕΕ έχει αναδείξει την Επιτροπή σε μία από τις κορυφαίες και πλέον ισχυρές αρχές ανταγωνισμού στον κόσμο.

Η Επιτροπή, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δράσεών της για την επιβολή του νόμου, εργάζεται από κοινού με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών και συνεργάζεται ενεργά με υπηρεσίες ανταγωνισμού σε ολόκληρο τον κόσμο —τόσο σε διμερές επίπεδο όσο και σε αρκετά διεθνή φόρα, όπως ο ΟΟΣΑ, το Διεθνές Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΔΔΑ) και η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD)— για την ανάπτυξη πραγματικά ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και τον σεβασμό του κράτους δικαίου.

Στις 7 Ιουνίου 2018, στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΠΔ) για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή ενέκρινε την πρόταση προγράμματος για την ενιαία αγορά²,

¹ Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι βασικοί κανόνες ανταγωνισμού κατοχυρώνονται στο τρίτο μέρος τίτλος VII κεφάλαιο 1 άρθρα 101-109 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και στον κανονισμό της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004].

² Βλέπε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση προγράμματος για την ενιαία αγορά, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων, και τις ευρωπαϊκές στατιστικές και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 99/2013, (ΕΕ) αριθ. 1287/2013, (ΕΕ) αριθ. 254/2014, (ΕΕ) αριθ. 258/2014, (ΕΕ) αριθ. 652/2014 και (ΕΕ) 2017/826, COM/2018/441 final - 2018/0231 (COD): https://ec.europa.eu/commission/publications/single-market-programme-legal-texts-and-factsheets_el, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4049_el.htm.

που περιλαμβάνει το νέο πρόγραμμα για τον ανταγωνισμό, με ενδεικτικό προϋπολογισμό ύψους 140 εκατ. EUR για ολόκληρη την περίοδο του προγράμματος. Όταν εγκριθεί από τους συννομοθέτες, το πρόγραμμα για τον ανταγωνισμό θα βοηθήσει την Επιτροπή να αντεπεξέλθει στις νέες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ, οι οποίες συνδέονται με τη χρήση των μαζικών δεδομένων, τους αλγόριθμους και άλλες ταχύτατες εξελίξεις σε ένα όλο και πιο ψηφιακό περιβάλλον, και θα ενισχύσει τα δίκτυα συνεργασίας μεταξύ των αρχών των κρατών μελών και της Επιτροπής για την υποστήριξη ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

Το 2018, στόχο των δράσεων που αναλήφθηκαν στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού εξακολούθησαν να αποτελούν αγορές με ιδιαίτερη σημασία για τους πολίτες της ΕΕ και τις επιχειρήσεις στην ΕΕ, όπως ο τομέας των τηλεπικοινωνιών και ο ψηφιακός τομέας, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η ενέργεια και το περιβάλλον, η γεωργία και τα τρόφιμα, οι μεταφορές και η μεταποίηση. Η παρούσα έκθεση αποτελεί μια μη εξαντλητική σύνοψη των δραστηριοτήτων της Επιτροπής στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού κατά τη διάρκεια του 2018. Περισσότερες και αναλυτικότερες πληροφορίες παρέχονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής και στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού³.

2. Πιο αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού

Πάγιος στόχος της Επιτροπής είναι ο εξορθολογισμός των διαδικασιών στις υποθέσεις ανταγωνισμού και η αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων των προηγούμενων αποφάσεων της, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω ο έγκαιρος χαρακτήρας, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των μέτρων επιβολής βάσει των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ.

Τον Δεκέμβριο του 2018 η Επιτροπή δημοσίευσε επικαιροποιημένο έγγραφο καθοδήγησης για τις εταιρείες όσον αφορά το επαγγελματικό απόρρητο και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες⁴ στο πλαίσιο διαδικασιών που αφορούν παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, καθώς και καθοδηγητικό έγγραφο και υποδείγματα για τη χρήση των επονομαζόμενων εμπιστευτικών κύκλων⁵ για σκοπούς πρόσβασης στον φάκελο. Η πρόσβαση των εταιρειών στις πληροφορίες που περιέχονται στον φάκελο της Επιτροπής αποτελεί θεμελιώδες δικονομικό μέτρο σε υποθέσεις που αφορούν παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας. Αυτά τα δύο νέα έγγραφα καθοδήγησης εντάσσονται στις συνεχείς προσπάθειες της Επιτροπής για πιο έγκαιρη εφαρμογή και αύξηση της αποδοτικότητας των διαδικασιών ανταγωνισμού, και, παράλληλα, τη διασφάλιση της τήρησης της νομιμότητας και των δικαιωμάτων υπεράσπισης των εταιρειών. Συμπληρώνουν προηγούμενα έγγραφα καθοδήγησης της Επιτροπής σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές για τις αίθουσες δεδομένων⁶ και με τα αιτήματα εμπιστευτικής μεταχείρισης για τη διαδικασία της σύνταξης δημόσιων εκδοχών των αποφάσεων της⁷, καθώς και συστάσεις για τη χρήση εγγράφων που υποβάλλονται ηλεκτρονικά⁸.

Μετά τη θέσπιση αποτελεσματικού πλαισίου για την επιβράβευση της συνεργασίας των εταιρειών που αποτελούν αντικείμενο έρευνας στον τομέα των συμπράξεων και μια πρώτη

³ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁴ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/antitrust/business_secrets_en.pdf.

⁵ Εμπιστευτικός κύκλος είναι μια διαδικασία δημοσιοποίησης κατόπιν διαπραγμάτευσης μέσω της οποίας παρέχεται σε περιορισμένο κύκλο ατόμων πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες που περιέχει ο φάκελος της Επιτροπής. Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf.

⁶ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf.

⁷ http://ec.europa.eu/competition/antitrust/guidance_on_preparation_of_public_versions_antitrust_04062015.pdf.

⁸ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/contacts/electronic_documents_en.pdf.

υπόθεση το 2016 που δεν αφορούσε συμπράξεις⁹, το 2018 η Επιτροπή ολοκλήρωσε διάφορες υποθέσεις που αφορούσαν παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στη βάση συνεργασίας με τις εταιρείες που αποτελούσαν αντικείμενο έρευνας¹⁰. Χάρη στη συνεργασία αυτή η Επιτροπή είναι σε θέση να αυξήσει τη σημασία και τον αντίκτυπο των αποφάσεών της μέσω της επιτάχυνσης των ερευνών της, ενώ οι εταιρείες μπορούν να τύχουν σημαντικής μείωσης των προστίμων, ανάλογα με τη φύση της συνεργασίας και τη χρονική στιγμή που την παρέχουν. Τον Δεκέμβριο του 2018 η Επιτροπή δημοσίευσε ανεπίσημο έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους οι εταιρείες μπορούν να παρέχουν τη συνεργασία τους σε έρευνες που αφορούν παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας με αντάλλαγμα την επιβολή μικρότερων προστίμων¹¹.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εγκρίνουν την πρόταση της Επιτροπής για ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών

Στις 11 Δεκεμβρίου 2018 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θέσπισαν την οδηγία ΕΔΑ+¹² με την οποία παρέχονται αρμοδιότητες στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ. Η οδηγία βασίστηκε στην πρόταση που υπέβαλε η Επιτροπή τον Μάρτιο του 2017¹³ κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε από τον Νοέμβριο του 2015 έως τον Φεβρουάριο του 2016.

Με την οδηγία ΕΔΑ+ θα διασφαλίζεται ότι, όταν εφαρμόζουν τις ίδιες νομικές διατάξεις — τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ—, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού θα διαθέτουν τα αποτελεσματικά μέσα επιβολής και τους πόρους που απαιτούνται για τον εντοπισμό και την επιβολή κυρώσεων σε εταιρείες που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Θα διασφαλίζεται επίσης ότι θα μπορούν να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους με πλήρη ανεξαρτησία, με βάση τα πραγματικά περιστατικά και τον νόμο. Οι νέοι κανόνες συμβάλλουν στον στόχο της πραγματικά ενιαίας αγοράς, καθώς προάγουν τον συνολικότερο στόχο των ανταγωνιστικών αγορών, των θέσεων εργασίας και της ανάπτυξης.

Η οδηγία ΕΔΑ+ θα μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο έως τις 4 Φεβρουαρίου 2021. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τη διαδικασία μεταφοράς και θα συνδράμει τα κράτη μέλη στη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο εντός της διετούς περιόδου εφαρμογής, η οποία ξεκινά από τη δημοσίευση της οδηγίας στην Επίσημη Εφημερίδα.

⁹ Υπόθεση ΑΤ.39759, *Αποκλεισμός της αγοράς από την ΑΡΑ*, απόφαση της Επιτροπής της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, διατίθεται στη διεύθυνση

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39759.

¹⁰ Αποφάσεις της Επιτροπής της 24ης Ιουλίου 2018 στις υποθέσεις: ΑΤ.40181 *Philips*, ΑΤ.40182 *Pioneer*, ΑΤ.40465 *Asus* και ΑΤ.40469 *Denon & Marantz*, και απόφαση της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2018 στην υπόθεση ΑΤ.40428 *Guess*. Για αναλυτικές πληροφορίες, βλέπε κεφάλαιο 3 της παρούσας έκθεσης.

¹¹ Το ενημερωτικό δελτίο που καθορίζει το πλαίσιο για αυτή τη συνεργασία δημοσιεύτηκε με την ευκαιρία της έκδοσης της απόφασης απαγόρευσης στην υπόθεση ΑΤ.40428 – *Guess*, βλέπε http://ec.europa.eu/competition/publications/data/factsheet_guess.pdf.

¹² Οδηγία (ΕΕ) 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, ΕΕ L 11 της 14.01.2019, σ. 3–33.

¹³ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, διατίθεται στη διεύθυνση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52017PC0142>.

Αποκομίζοντας τα οφέλη του εκσυγχρονισμού των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις

Από τον Μάιο του 2012 η Επιτροπή υλοποιεί μια δέσμη σημαντικών μεταρρυθμίσεων, τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Αυτή η συνεκτική δέσμη μεταρρυθμίσεων δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εφαρμόζουν μέτρα κρατικών ενισχύσεων που ενισχύουν άμεσα τις επενδύσεις, την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δέσμης, το 2014 θεσπίστηκαν νέοι κανόνες —και πιο συγκεκριμένα ο επονομαζόμενος γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ)¹⁴, ο οποίος τροποποιήθηκε περαιτέρω το 2017. Με τους κανόνες αυτούς περιορίζεται η διοικητική επιβάρυνση για λιγότερο στρεβλωτικά μέτρα ενισχύσεων, τα οποία δεν χρήζουν πλέον κοινοποίησης στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη. Την ίδια στιγμή, μέτρα που θα μπορούσαν να βλάψουν σοβαρά τον ανταγωνισμό ή να κατακερματίσουν την ενιαία αγορά εξακολουθούν να υπόκεινται σε προσεκτικό έλεγχο. Στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, η Επιτροπή πρότεινε την απλοποίηση των συνεπενδύσεων που περιλαμβάνουν τόσο χρηματοδότηση από την ΕΕ όσο και επενδύσεις από τα κράτη μέλη, μέσω της περαιτέρω διεύρυνσης του εξουσιοδοτικού κανονισμού της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, ο οποίος αποτελεί τη νομική βάση για τη θέσπιση του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

Ο πίνακας αποτελεσμάτων για τις κρατικές ενισχύσεις 2018¹⁵ επιβεβαίωσε τα οφέλη της δέσμης μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Από το 2015, άνω του 96 % των νέων μέτρων ενίσχυσης που έχουν εφαρμοστεί εμπίπτουν στον ΓΚΑΚ, με αποτέλεσμα, αφενός, να καθίσταται δυνατή η ταχύτερη εφαρμογή από τα κράτη μέλη και, αφετέρου, η εστίαση του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων να είναι πιο «μεγάλη στα μεγάλα ζητήματα και μικρή στα μικρά». Το αυξανόμενο ποσοστό δαπανών που εμπίπτουν στον ΓΚΑΚ συνεπάγεται επίσης ότι, κατά μέσο όρο, τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που καταχωρίζονται από την Επιτροπή εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη πολύ ταχύτερα σε σχέση με το παρελθόν: συγκριτικά με το 2013, ο μέσος χρόνος για την εφαρμογή μέτρων κρατικών ενισχύσεων μειώθηκε κατά 15 %¹⁶.

Αλλά και στον τομέα των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ), άνω του 90 % των μέτρων ενίσχυσης εμπίπτουν σε απαλλαγή κατά κατηγορία βάσει της απόφασης σχετικά με τις ΥΓΟΣ σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις για τις ΥΓΟΣ που υποβάλλουν τα κράτη μέλη.

Όσο περισσότερη είναι η διαφάνεια που περιβάλλει τη χρήση κρατικών ενισχύσεων, τόσο αυξάνουν οι πιθανότητες η επιβολή να είναι πιο αποτελεσματική. Για τον σκοπό αυτόν, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διευκολύνουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις περί διαφάνειας της δέσμης μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις αναπτύσσοντας, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, την εφαρμογή Transparency Award Module¹⁷ —ένα νέο εργαλείο πληροφορικής για την υποβολή και τη δημοσίευση στοιχείων σχετικά με τις χορηγήσεις κρατικών ενισχύσεων ύψους άνω των 500 000 EUR. Μέχρι το τέλος του 2018, 25 κράτη μέλη είχαν εγγραφεί στην εφαρμογή Transparency Award Module. Άνω των 43 000 χορηγήσεων ενισχύσεων έχουν δημοσιευθεί από 25 κράτη μέλη και την Ισλανδία.

¹⁴ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

¹⁵ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

¹⁶ Για περισσότερες και αναλυτικότερες πληροφορίες, βλέπε τμήμα I του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

¹⁷ Βλέπε <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/chooseLanguage>.

Το 2018 η Επιτροπή δρομολόγησε, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας που εξέδωσε η Επιτροπή, την αξιολόγηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της δέσμης μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και των κατευθυντήριων γραμμών για τους σιδηροδρόμους, και των μέτρων βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων. Η αξιολόγηση λαμβάνει τη μορφή «ελέγχου καταλληλότητας»¹⁸ που θα εξακριβώνει αν οι κανόνες λειτουργήσαν όπως προβλέπεται και αν είναι κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Θα αποτελέσει τη βάση για μελλοντικές αποφάσεις της Επιτροπής για περαιτέρω παράταση ή επικαιροποίηση των κανόνων.

Η καταπολέμηση των συμπράξεων συνεχίζεται

Η Επιτροπή δημιούργησε πρόσφατα ένα ανώνυμο εργαλείο καταγγελιών¹⁹, το οποίο καθιστά ευκολότερο για πρόσωπα που έχουν εκ των έσω γνώση για συμπράξεις ή άλλες παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας να ενημερώνουν την Επιτροπή μέσω ενός αμφίδρομου συστήματος ανταλλαγής κρυπτογραφημένων μηνυμάτων σχετικά με αντια ανταγωνιστικές συμπεριφορές, διατηρώντας παράλληλα την ανωνυμία τους.

Το 2018 οι ισχυρές επιδόσεις της Επιτροπής σε επίπεδο επιβολής των κανόνων απέναντι σε συμπράξεις ιδιαίτερης σοβαρότητας εξακολούθησαν να καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας διευθέτησης, η οποία αντιπροσώπευε το 75 % των αποφάσεων που εκδόθηκαν στη διάρκεια του 2018. Η διαδικασία διευθέτησης συμβάλλει στην ταχύτερη αποκάλυψη των μυστικών συμπράξεων, με αποτέλεσμα να αποδεσμεύονται πολύτιμοι πόροι για άλλες έρευνες. Στο πλαίσιο της διευθέτησης, επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε σύμπραξη παραδέχονται τη συμμετοχή τους στην παραβίαση και αναλαμβάνουν την ευθύνη τους. Η διευθέτηση δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να εφαρμόσει απλοποιημένη διαδικασία και να μειώσει τη διάρκεια και το κόστος της έρευνας, ενώ το όφελος για τις εταιρείες είναι η ταχύτερη έκδοση των αποφάσεων και η μείωση των προστίμων κατά 10 %.

Στις 21 Φεβρουαρίου 2018 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 546 εκατ. EUR για συμμετοχή σε σύμπραξη σε τρεις διαφορετικές υποθέσεις που αφορούσαν τη θαλάσσια μεταφορά οχημάτων και την προμήθεια εξαρτημάτων οχημάτων²⁰.

¹⁸ Ο τρέχων έλεγχος καταλληλότητας θα καλύπτει τα εξής: τον γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία («ΓΚΑΚ»)· τον κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας· τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα· το πλαίσιο για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία· την ανακοίνωση σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος· τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, τους αερολμένας και τις αεροπορικές μεταφορές· τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος· τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση· τις κατευθυντήριες γραμμές για τους σιδηροδρόμους· καθώς και την ανακοίνωση για τις βραχυπρόθεσμες εξαγωγικές πιστώσεις (τα δύο τελευταία δεν συμπεριλαμβάνονταν στη δέσμη μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις του 2012). Βλέπε https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6623981_en.

¹⁹ Βλέπε <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

²⁰ Αποφάσεις της Επιτροπής της 21ης Φεβρουαρίου 2018: υποθέσεις AT.40009 *Θαλάσσιοι μεταφορείς οχημάτων, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση* http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40009 AT.40113 *Σπινθηριστές (μπουζί), η οποία διατίθεται στη διεύθυνση* http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40113 και AT.39920 *Συστήματα πέδησης, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση* http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_39920.

Αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με θαλάσσιους μεταφορείς οχημάτων και προμηθευτές της αυτοκινητοβιομηχανίας: καταπολέμηση των συμπράξεων ιδιαίτερης σοβαρότητας που θίγουν τους Ευρωπαίους καταναλωτές και τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες

Στο πλαίσιο τριών διαφορετικών αποφάσεων, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα ύψους 395 εκατ. EUR σε θαλάσσιους μεταφορείς οχημάτων, 76 εκατ. EUR σε προμηθευτές σπινθηριστών (μπουζί) και 75 εκατ. EUR σε προμηθευτές συστημάτων πέδησης, για παραβίαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Όλες οι εταιρείες παραδέχτηκαν τη συμμετοχή τους στις συμπράξεις και συμφώνησαν να προβούν σε διευθέτηση των διαφορών. Όλες οι υποθέσεις ξεκίνησαν με την υποβολή αίτησης δυνάμει της ανακοίνωσης περί επεικούς μεταχείρισης. Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στις εν λόγω συμπράξεις και υπέβαλαν αίτηση απαλλαγής που έγινε δεκτή απέφυγαν την επιβολή προστίμου επειδή αποκάλυψαν την ύπαρξη των συμπράξεων στην Επιτροπή.

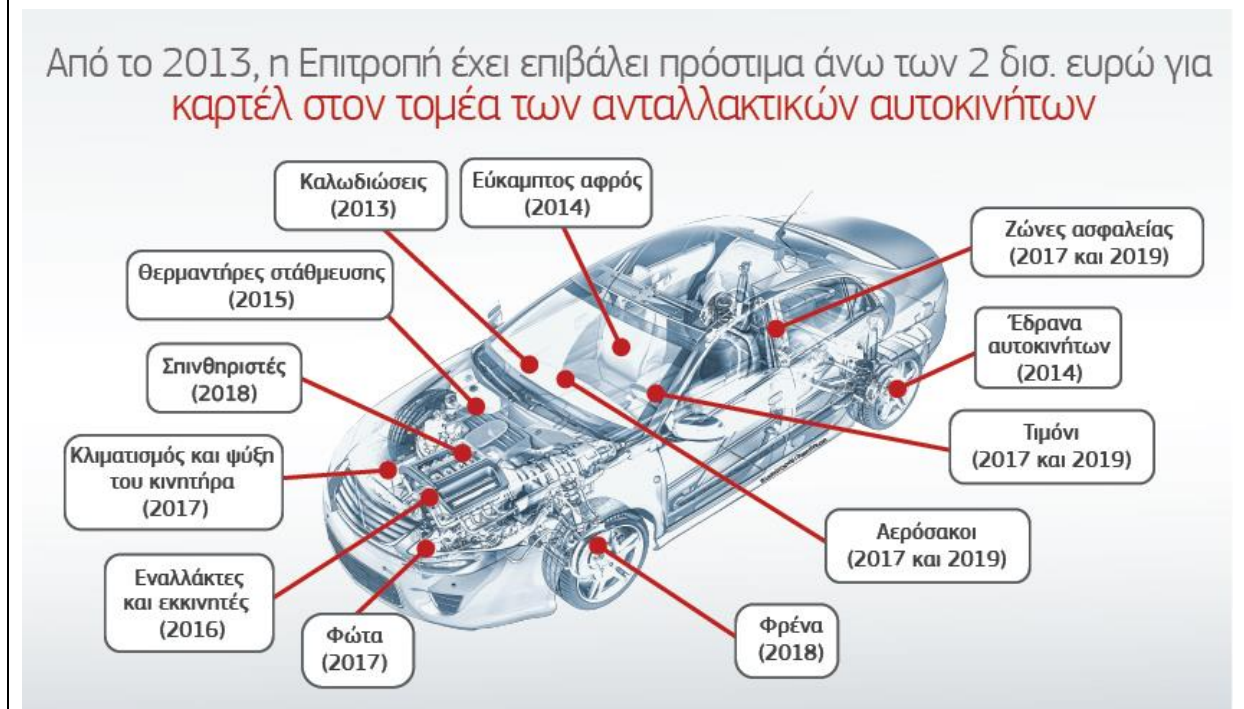
Για έξι σχεδόν χρόνια, από τον Οκτώβριο του 2006 έως τον Σεπτέμβριο του 2012, πέντε μεταφορείς (η εταιρεία CSAV, θαλάσσιος μεταφορέας χιλιαίων συμφερόντων, οι εταιρείες «K» Line, MOL και NYK, μεταφορείς ιαπωνικών συμφερόντων και η εταιρεία WWL-EUKOR, μεταφορέας νορβηγικών/σουηδικών συμφερόντων) συγκρότησαν σύμπραξη στην αγορά υπερπόντιων μεταφορών νέων αυτοκινήτων, φορτηγών και άλλων μεγάλων οχημάτων, σε διάφορα δρομολόγια ανάμεσα στην Ευρώπη και άλλες ηπείρους. Οι μεταφορείς συμφώνησαν να διατηρήσουν την τρέχουσα κατάσταση στην αγορά και ο ένας να σέβεται την παραδοσιακή επιχειρηματική δραστηριότητα του άλλου σε συγκεκριμένα δρομολόγια ή για συγκεκριμένους πελάτες, με το να υποβάλλουν πλασματικά υψηλές προσφορές ή να μη υποβάλλουν καθόλου προσφορά σε διαγωνισμούς που προκήρυσσαν οι κατασκευαστές οχημάτων. Από τη σύμπραξη θίγονταν εισαγωγείς αυτοκινήτων, κατασκευαστές οχημάτων (ως εξαγωγείς) και τελικοί πελάτες εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EOX). Κατά τη διάρκεια της έρευνάς της η Επιτροπή συνεργάστηκε με αρκετές αρχές ανταγωνισμού ανά τον κόσμο, μεταξύ άλλων στην Αυστραλία, στον Καναδά, στην Ιαπωνία και στις ΗΠΑ. Η MOL αποκάλυψε την ύπαρξη της σύμπραξης, λαμβάνοντας με τον τρόπο αυτόν πλήρη απαλλαγή και αποφεύγοντας πρόστιμο ύψους περίπου 203 εκατ. EUR.

Στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, η Επιτροπή επέβαλε κυρώσεις σε δύο ακόμη υποθέσεις σύμπραξης. Η μία αφορούσε σπινθηριστές (ή μπουζί, ηλεκτρικές συσκευές που χρησιμοποιεί η αυτοκινητοβιομηχανία), που αποτέλεσαν αντικείμενο αθέμιτης σύμπραξης μεταξύ των προμηθευτριών εταιρειών Bosch (Γερμανία) και NGK (Ιαπωνία) και της εταιρείας Denso (Ιαπωνία). Η σύμπραξη διήρκεσε από το 2000 έως το 2011 και στόχος της ήταν η αποφυγή του ανταγωνισμού, μέσω του σεβασμού των παραδοσιακών πελατών των άλλων συμμετεχόντων στη σύμπραξη, και η διατήρηση της υπάρχουσας κατάστασης στον κλάδο των σπινθηριστών εντός του EOX. Η Denso έλαβε πλήρη απαλλαγή για την αποκάλυψη της ύπαρξης σύμπραξης και απέφυγε πρόστιμο ύψους περίπου 1 εκατ. EUR. Η άλλη απόφαση της Επιτροπής αφορούσε δύο παραβιάσεις στον τομέα των συστημάτων πέδησης. Η πρώτη σύμπραξη αφορούσε την προμήθεια υδραυλικών συστημάτων πέδησης με τη συμμετοχή των εταιρειών TRW (ΗΠΑ, πλέον ZF TRW, Γερμανία), Bosch (Γερμανία) και Continental (Γερμανία), και διήρκεσε από τον Φεβρουάριο του 2007 έως τον Μάρτιο του 2011. Η δεύτερη παραβίαση διήρκεσε από τον Σεπτέμβριο του 2010 έως τον Ιούλιο του 2011 και αφορούσε την προμήθεια ηλεκτρονικών συστημάτων πέδησης με τη συμμετοχή των εταιρειών Bosch και Continental. Και στις δύο παραβιάσεις, στόχος των προμηθευτών εξαρτημάτων οχημάτων ήταν ο συντονισμός των κινήσεών τους στην αγορά μέσω της ανταλλαγής ευαίσθητων πληροφοριών, μεταξύ άλλων και όσον αφορά στοιχεία τιμολόγησης. Χάρη στην αποκάλυψη των συμπράξεων και την εξασφάλιση πλήρους απαλλαγής, η TRW απέφυγε πρόστιμο ύψους περίπου 54 εκατ. EUR και η Continental ύψους περίπου 22 εκατ. EUR.

Οι αποφάσεις για τις συμπράξεις που αφορούν τους σπινθηριστές και τα συστήματα πέδησης εντάσσονται σε μια σειρά σημαντικών ερευνών για συμπράξεις στον κλάδο των εξαρτημάτων αυτοκινήτων. Η Επιτροπή είχε ήδη επιβάλει πρόστιμα σε προμηθευτές τριβέων αυτοκινήτων²¹,

²¹ Υπόθεση AT.39922 *Τριβείς αυτοκινήτων*, απόφαση της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 2014, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39922.

συρμάτων ιμάντων για αυτοκίνητα²², εύκαμπτου αφρού που χρησιμοποιείται (μεταξύ άλλων) στα καθίσματα αυτοκινήτων²³, θερμαντήρων στάθμευσης σε αυτοκίνητα και φορτηγά²⁴, εναλλακτών (δυναμό) και εκκινήτρων (μίζες)²⁵, θερμικών συστημάτων²⁶, συστημάτων φωτισμού²⁷, και συστημάτων ασφαλείας επιβαίνοντων²⁸.

Επιπλέον, στις 18 Σεπτεμβρίου 2018, η Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα για ενδεχόμενη αθέμιτη σύμπραξη κατασκευαστών αυτοκινήτων σχετικά με την τεχνολογική ανάπτυξη συστημάτων καθαρισμού καυσαερίων για επιβατικά αυτοκίνητα. Τον Οκτώβριο του 2017 η Επιτροπή πραγματοποίησε επιθεωρήσεις στις εγκαταστάσεις των εταιρειών BMW, Daimler, Volkswagen και Audi στη Γερμανία στο πλαίσιο της αρχικής έρευνας της συγκεκριμένης υπόθεσης. Η Επιτροπή διερευνά αν οι συγκεκριμένες εταιρείες συμφώνησαν να μην ανταγωνίζονται η μία την άλλη στην ανάπτυξη και υλοποίηση συστημάτων ελέγχου εκπομπών αυτοκινήτων που πωλούνται στον ΕΟΧ. Τα εν λόγω συστήματα ελέγχου εκπομπών είναι τα συστήματα επιλεκτικής καταλυτικής αναγωγής (SCR), τα οποία μειώνουν τις εκπομπές οξειδίων του αζώτου (NO_x) των επιβατικών αυτοκινήτων με κινητήρες ντίζελ, και τα φίλτρα σωματιδίων Otto (OPF), τα οποία μειώνουν τις εκπομπές σωματιδίων των

²² Υπόθεση AT.39748 *Συρμάτινοι ιμάντες για τη βιομηχανία αυτοκινήτων*, απόφαση της Επιτροπής της 10ης Ιουλίου 2013, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39748.

²³ Υπόθεση AT.39801 *Αφρώδης πολυουρεθάνη*, απόφαση της Επιτροπής της 29ης Ιανουαρίου 2014, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39801.

²⁴ Υπόθεση AT.40055, *Θερμαντήρες στάθμευσης*, απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2015, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40055.

²⁵ Υπόθεση AT.40028, *Εναλλάκτες και εκκινήτες*, απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιανουαρίου 2016, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40028.

²⁶ Υπόθεση AT.39960 *Θερμικά συστήματα*, απόφαση της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960.

²⁷ Υπόθεση AT.40013 *Συστήματα φωτισμού*, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Ιουνίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013.

²⁸ Υπόθεση AT.39881 *Συστήματα ασφαλείας επιβαίνοντων*, απόφαση της Επιτροπής της 22ας Νοεμβρίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881.

επιβατικών αυτοκινήτων με κινητήρες βενζίνης. Η επίσημη κίνηση της διαδικασίας δεν προδικάζει την έκβαση της έρευνας.

Στις 21 Μαρτίου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση²⁹ σχετικά με την ύπαρξη σύμπραξης στον κλάδο των πυκνωτών. Οι πυκνωτές είναι ηλεκτρικά κατασκευαστικά στοιχεία που αποθηκεύουν ενέργεια και απαντώνται σε ευρύ φάσμα ηλεκτρονικών συσκευών που χρησιμοποιούν οι καταναλωτές. Σε οκτώ παραγωγούς επιβλήθηκαν πρόστιμα συνολικού ύψους 254 εκατ. EUR για την εμπλοκή τους σε πρακτικές συμπράξεων από το 1998 έως το 2012.

Η Επιτροπή επιβάλλει κυρώσεις για την πρόωρη πραγματοποίηση πράξεων συγκέντρωσης

Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, οι εταιρείες οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή προς έλεγχο τις πράξεις συγκέντρωσης με ενωσιακή διάσταση που σχεδιάζουν (η «απαίτηση κοινοποίησης») και να μην τις πραγματοποιούν μέχρι να τις εγκρίνει η Επιτροπή (η «υποχρέωση διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης»). Η υποχρέωση διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης προλαμβάνει τις ενδεχομένως ανεπανόρθωτες αρνητικές επιπτώσεις πράξεων στην ενιαία αγορά, εν αναμονή του αποτελέσματος της έρευνας της Επιτροπής.

Στις 24 Απριλίου 2018 η Επιτροπή επέβαλε στην εταιρεία Altice³⁰, η οποία εδρεύει στις Κάτω Χώρες, πρόστιμο ύψους 124,5 εκατ. EUR για την πραγματοποίηση της εξαγοράς του φορέα τηλεπικοινωνιών PT Portugal προτού προβεί σε κοινοποίηση ή λάβει έγκριση από την Επιτροπή (το επονομαζόμενο «gun jumping»). Το πρόστιμο αναμένεται να αποτρέψει άλλες εταιρείες από την παραβίαση των κανόνων. Η πραγματοποίηση συγκεντρώσεων πριν από την κοινοποίηση ή την έγκρισή τους υπονομεύει την αποτελεσματικότητα του συστήματος της ΕΕ για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, το οποίο προστατεύει τους Ευρωπαίους καταναλωτές από μια συγκέντρωση που θα προκαλούσε αύξηση των τιμών ή περιορισμό των επιλογών.

3. Αντιμετώπιση νέων προκλήσεων στην ψηφιακή οικονομία

Τις τελευταίες έξι δεκαετίες της ευρωπαϊκής πολιτικής ανταγωνισμού, οι αγορές έχουν αλλάξει σημαντικά. Ειδικότερα, η ψηφιοποίηση της οικονομίας έχει αλλάξει εκ βάθρων τη συμπεριφορά των καταναλωτών και τον τρόπο λειτουργίας των αγορών.

Μια ιδιαίτερη πρόκληση αφορά τα δεδομένα, δεδομένης της αυξανόμενης σημασίας των αλγορίθμων. Οι αλγόριθμοι χρειάζονται δεδομένα για να μαθαίνουν: όσο μεγαλύτερη είναι η ποσότητα των δεδομένων, τόσο ευφρόστεροι είναι οι αλγόριθμοι. Ένα άλλο σημείο ενδιαφέροντος είναι η αυξανόμενη ισχύς στην αγορά των ψηφιακών πλατφορμών που έχουν τον διττό ρόλο αφενός να λειτουργούν ως κανάλι διανομής για άλλους και αφετέρου να εμπορεύονται τα δικά τους προϊόντα. Για τη βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των ευκαιριών που δημιουργεί η ψηφιακή τεχνολογία, η Ευρώπη χρειάζεται μια πραγματικά συνδεδεμένη ψηφιακή ενιαία αγορά. Η πολιτική ανταγωνισμού αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δημιουργίας μιας εύρυθμα λειτουργούσας ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Η ψηφιακή εποχή έχει φέρει επίσης στο προσκήνιο εντελώς νέους παράγοντες της αγοράς, κάποιοι από τους οποίους αναπτύσσονται ραγδαία και αναδεικνύονται σε σημαντικούς

²⁹ Υπόθεση AT.40136, *Πυκνωτές*, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Μαρτίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

³⁰ Υπόθεση M.7993 *Altice / Portugal* (διαδικασία του άρθρου 14 παράγραφος 2), απόφαση της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7993.

παρόχους τεχνολογίας. Μπορεί οι καινοτομίες αυτών των επιτυχημένων εταιρειών, οι οποίες κυριαρχούν σε πολλές πρόσφατες και αναδυόμενες ψηφιακές αγορές, να διευκολύνουν τη ζωή των πολιτών και των επιχειρήσεων, παραμένει, όμως, πολύ σημαντικό να μην τους επιτρέπεται να χρησιμοποιούν την επιρροή τους για να υπονομεύουν τον ανταγωνισμό από άλλους. Για να διασφαλίζεται ότι οι αγορές στην Ευρώπη εξυπηρετούν τους πολίτες και όχι το αντίστροφο, υφίσταται ήδη κανονισμός σχετικά με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων³¹, και ένας κανονισμός που προάγει υποχρεώσεις διαφάνειας για τις διαδικτυακές πλατφόρμες³² εξετάζεται από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο.

Το 2018 η Επιτροπή δρομολόγησε διαδικασία προβληματισμού σχετικά με τον τρόπο με τους οποίο η πολιτική ανταγωνισμού μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τους Ευρωπαίους καταναλωτές σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή διόρισε την καθηγήτρια Heike Schweitzer, τον καθηγητή Jacques Crémer και τον επίκουρο καθηγητή Yves-Alexandre de Montjoye ως ειδικούς συμβούλους σε θέματα που αφορούν τις μελλοντικές προκλήσεις της ψηφιοποίησης για την πολιτική ανταγωνισμού³³. Η έκθεση των ειδικών συμβούλων με τίτλο «Competition Policy for the Digital Era» (Πολιτική ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή) δημοσιεύτηκε στις 4 Απριλίου 2019³⁴. Στην έκθεσή τους οι ειδικοί σύμβουλοι i) προσδιορίζουν τα στοιχεία που θεωρούν ως κυριότερα ειδικά χαρακτηριστικά των ψηφιακών αγορών, ii) παραθέτουν τις απόψεις τους για τους στόχους του δικαίου του ανταγωνισμού της ΕΕ στην ψηφιακή εποχή, και iii) εξετάζουν την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στις ψηφιακές πλατφόρμες και τα δεδομένα, καθώς και τον ρόλο του ελέγχου των συγκεντρώσεων στην προστασία του ανταγωνισμού και της καινοτομίας. Σκοπός της έκθεσης είναι να προσφέρει χρήσιμα στοιχεία στην υπό εξέλιξη διαδικασία προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική ανταγωνισμού μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τους Ευρωπαίους καταναλωτές σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο.

Επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας για την προστασία της καινοτομίας στις ψηφιακές αγορές

Στις 18 Ιουλίου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση³⁵ στην οποία διαπίστωσε ότι η Google καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση της, και επέβαλε στην εταιρεία πρόστιμο ύψους 4,34 δισ. EUR για τους αντιανταγωνιστικούς περιορισμούς που είχε επιβάλει, από το 2011, σε κατασκευαστές κινητών συσκευών και φορείς εκμετάλλευσης δικτύων, με σκοπό να εδραιώσει τη δεσπόζουσα θέση της στη γενική διαδικτυακή αναζήτηση.

³¹ Βλέπε κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1-88.

³² Βλέπε πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για την προώθηση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες επιγραμμικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/regulation-promoting-fairness-and-transparency-business-users-online-intermediation-services>.

³³ Βλέπε <https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/vestager/announcements/commission-appoints-professors-heike-schweitzer-jacques-cremer-and-assistant-professor-yves-en> και <http://ec.europa.eu/competition/scp19/>.

³⁴ Βλέπε <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

³⁵ Υπόθεση AT.40099, *Google Android*, απόφαση της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

Η υπόθεση «Google Android»: αποκατάσταση των οφελών του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον τομέα των κινητών επικοινωνιών για τους Ευρωπαίους καταναλωτές

Η μηχανή αναζήτησης της Google είναι το εμβληματικό προϊόν της, με ετήσια έσοδα που υπερβαίνουν τα 95 δις. USD, κυρίως λόγω αύξησης της χρήσης των έξυπνων κινητών συσκευών. Πάνω από τη μισή παγκόσμια κίνηση στο διαδίκτυο πραγματοποιείται σήμερα μέσω κινητής σύνδεσης. Επιπλέον, περίπου το 80 % των έξυπνων κινητών συσκευών στην Ευρώπη και παγκοσμίως λειτουργούν με Android, ποσοστό που αντιστοιχεί συνολικά σε περισσότερες από 2,2 δισεκατομμύρια συσκευές.

Η απόφαση της Επιτροπής αφορά τρία είδη περιορισμών που επέβαλε η Google σε κατασκευαστές κινητών συσκευών και φορείς εκμετάλλευσης δικτύων προκειμένου να διασφαλίζει ότι η κίνηση κατευθυνόταν προς την εφαρμογή Google Search:

- Πρώτον, η Google απαίτησε από τους κατασκευαστές να προεγκαθιστούν την εφαρμογή Google Search και την εφαρμογή φυλλομετρητή σε κινητές συσκευές που λειτουργούν με το λειτουργικό σύστημα Android. Οι κατασκευαστές ήταν υποχρεωμένοι να συμμορφωθούν προκειμένου να είναι σε θέση να πωλούν συσκευές στο ηλεκτρονικό κατάστημα εφαρμογών της Google.
- Δεύτερον, η Google κατέβαλε ποσά σε κατασκευαστές και φορείς εκμετάλλευσης δικτύων προκειμένου να εξασφαλίζει ότι στις εν λόγω συσκευές θα προεγκαθίσταται αποκλειστικά η εφαρμογή Google Search.
- Τρίτον, η Google παρεμπόδισε την ανάπτυξη ανταγωνιστικών λειτουργικών συστημάτων για κινητές συσκευές, τα οποία θα μπορούσαν να έχουν παράσχει μια πλατφόρμα χάρη στην οποία οι ανταγωνιστικές μηχανές αναζήτησης θα μπορούσαν να αυξήσουν την κίνησή τους.

Η απόφαση της Επιτροπής κατέληγε στο συμπέρασμα ότι αυτά τα τρία είδη καταχρηστικής συμπεριφοράς αποτελούν μέρος συνολικής στρατηγικής της Google για την εδραίωση της δεσπόζουσας θέσης της στη γενική διαδικτυακή αναζήτηση, σε μια εποχή που η σημασία της κινητής σύνδεσης στο διαδίκτυο αυξανόταν σημαντικά.

Η δεσπόζουσα θέση στην αγορά δεν είναι, αυτή καθαυτή, παράνομη βάσει των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Ωστόσο, οι εταιρείες οι οποίες κατέχουν δεσπόζουσα

θέση φέρουν ιδιαίτερη ευθύνη να μην καταχρώνται τη δεσπόζουσα θέση τους στην αγορά περιορίζοντας τον ανταγωνισμό, είτε στην αγορά στην οποία κατέχουν δεσπόζουσα θέση είτε σε χωριστές, αλλά συνδεδεμένες, αγορές. Η συμπεριφορά της Google στέρησε από άλλες εταιρείες την ευκαιρία να ανταγωνιστούν και να καινοτομήσουν αξιοκρατικά και, συνεπώς, παρέβη τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ. Το σημαντικότερο, στέρησε από τους Ευρωπαίους καταναλωτές τα οφέλη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον σημαντικό τομέα των κινητών επικοινωνιών.

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής, η Google υποχρεούται να θέσει οριστικά τέλος στην παράνομη συμπεριφορά της εντός 90 ημερών από την έκδοση της απόφασης. Βάσει της απόφασης της Επιτροπής, η Google πρέπει, τουλάχιστον, να παύσει και να μην εφαρμόσει ξανά κανένα από τα τρία είδη περιορισμών που περιγράφονται ανωτέρω. Με την απόφαση απαιτείται επίσης από την Google να απόσχει από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου έχει το ίδιο ή ισοδύναμο αντικείμενο ή αποτέλεσμα με τις εν λόγω πρακτικές. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τη συμμόρφωση της Google. Η απόφαση δεν αποτρέπει τη Google από το να εφαρμόσει ένα εύλογο, δίκαιο και αντικειμενικό σύστημα ώστε να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία των συσκευών Android που χρησιμοποιούν εφαρμογές και υπηρεσίες ιδιοκτησίας της Google, χωρίς, ωστόσο, να θίγει την ελευθερία των κατασκευαστών να παράγουν συσκευές με βάση fork εκδόσεις Android.

Το 2018 η Επιτροπή εξακολούθησε να διερευνά τους περιορισμούς που έχει επιβάλει η Google στη δυνατότητα ορισμένων ιστοτόπων τρίτων να εμφανίζουν διαφημίσεις από ανταγωνιστές της Google στις σελίδες αποτελεσμάτων της μηχανής αναζήτησης (υπόθεση AdSense). Στις 20 Μαρτίου 2019 η Επιτροπή επέβαλε στη Google πρόστιμο ύψους 1,49 δισ. EUR για τους εν λόγω περιορισμούς³⁶.

Στις 24 Ιανουαρίου 2018 η Επιτροπή επέβαλε στην Qualcomm³⁷ πρόστιμο ύψους 997 εκατ. EUR για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά των συνόλων τσιπ βασικής ζώνης (baseband chipsets) τα οποία είναι σύμφωνα με το πρότυπο κυψελωτών επικοινωνιών «Long-Term Evolution» (LTE), κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Με την απόφαση απαιτείται επίσης από την Google να απόσχει μελλοντικά από οποιαδήποτε πρακτική που έχει το ίδιο ή ισοδύναμο αντικείμενο ή αποτέλεσμα. Η αγορά των τσιπ βασικής ζώνης LTE χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς στην είσοδο και πρόκειται για μια αγορά στην οποία η Qualcomm είναι μακράν ο μεγαλύτερος προμηθευτής παγκοσμίως. Μεταξύ 2011 και 2016 η Qualcomm πραγματοποίησε πληρωμές σημαντικού ύψους στην Apple υπό τον όρο να χρησιμοποιεί αποκλειστικά σύνολα τσιπ της Qualcomm στις συσκευές iPhone and iPad. Οι πληρωμές βάσει αποκλειστικότητας στέρησαν από τους ανταγωνιστές τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν αξιοκρατικά και από τους Ευρωπαίους καταναλωτές τη δυνατότητα για πραγματική επιλογή και καινοτομία.

Η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας κατά των συμπράξεων προστατεύει τις ανταγωνιστικές τιμές των εισροών για τις ψηφιακές συσκευές

Στις 21 Μαρτίου 2018 η Επιτροπή επέβαλε σε οκτώ παραγωγούς πυκνωτών (Elna, Hitachi Chemical, Holy Stone, Matsuo, NEC Tokin, Nichicon, Nippon Chemi-Con και Rubycon)

³⁶ Υπόθεση AT.40411 Google Search (AdSense), διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411. Βλέπε επίσης: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1770_el.htm.

³⁷ Υπόθεση AT.AT.40220, QUALCOMM (πληρωμές βάσει αποκλειστικότητας), απόφαση της Επιτροπής της 24ης Ιανουαρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40220.

πρόστιμο ύψους 254 εκατ. EUR³⁸ για συμμετοχή σε δεκατετραετή σύμπραξη για την προμήθεια ηλεκτρολυτικών πυκνωτών. Οι πυκνωτές είναι ηλεκτρικά κατασκευαστικά στοιχεία που αποθηκεύουν ενέργεια ηλεκτροστατικά σε ένα ηλεκτρικό πεδίο, και χρησιμοποιούνται σε ευρύ φάσμα ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών προϊόντων.

Οι συναντήσεις και οι επαφές της σύμπραξης πραγματοποιούνταν ως επί το πλείστον στην Ιαπωνία, η σύμπραξη ωστόσο εφαρμοζόταν σε παγκόσμια κλίμακα, μεταξύ άλλων και εντός του ΕΟΧ. Οι εταιρείες πραγματοποιούσαν συναντήσεις τακτικά και αντάλλασσαν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές τιμές και τις ανάγκες σε σχέση με τη μελλοντική προσφορά και ζήτηση. Στόχος ήταν ο συντονισμός των μελλοντικών συμπεριφορών και η αποφυγή του ανταγωνισμού ως προς τις τιμές. Η Sanyo Electric Co., Ltd. και η μητρική της εταιρεία Panasonic Corporation έλαβαν πλήρη απαλλαγή για την αποκάλυψη της ύπαρξης του καρτέλ στην Επιτροπή και απέφυγαν την επιβολή προστίμου.

Η έρευνα της Επιτροπής ήταν ενταγμένη στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας προσπάθειας. Οι αρχές ανταγωνισμού της Βραζιλίας, της Ιαπωνίας, της Σιγκαπούρης και της Ταϊβάν είχαν ήδη επιβάλει πρόστιμα σε εταιρείες που συμμετείχαν στη συγκεκριμένη σύμπραξη πριν από την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής. Τον Οκτώβριο του 2018 η Nippon Chemi-Con έγινε η όγδοη εταιρεία στην οποία επιβλήθηκε πρόστιμο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το παράδειγμά τους ακολούθησε και η αρχή ανταγωνισμού της Νότιας Κορέας τον Δεκέμβριο του 2018 επιβάλλοντας πρόστιμο σε εννέα εταιρείες.

Οι αντιμονοπωλιακοί κανόνες της ΕΕ προστατεύουν τον ανταγωνισμό ως προς τις τιμές και βελτιώνουν τις επιλογές των καταναλωτών στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου

Το ηλεκτρονικό εμπόριο δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για τους καταναλωτές αλλά και για τις επιχειρήσεις. Οι Ευρωπαίοι καταναλωτές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ευρύτερη επιλογή αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και τη δυνατότητα να πραγματοποιούν αγορές σε διασυνοριακή βάση, και είναι σε θέση να συγκρίνουν τις τιμές πωλητών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αντίστοιχα, οι επιχειρήσεις μπορούν να συναλλάσσονται σε ολόκληρη την ενιαία αγορά των 500 εκατομμυρίων και πλέον ανθρώπων χρησιμοποιώντας ως βιτρίνα των καταστημάτων τους έναν μόνο ιστότοπο. Η αξία της ραγδαίας αναπτυσσόμενης αγοράς ηλεκτρονικού εμπορίου υπερβαίνει πλέον τα 500 δισ. EUR σε ετήσια βάση, καθώς περισσότεροι από τους μισούς Ευρωπαίους πραγματοποιούν ηλεκτρονικές αγορές.

Από την έρευνα της Επιτροπής στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν από την Επιτροπή στις 10 Μαΐου 2017³⁹ στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την ψηφιακή ενιαία αγορά, προέκυψε ότι οι περιορισμοί που σχετίζονται με την τιμή μεταπώλησης είναι μακράν οι πιο διαδεδομένοι περιορισμοί του ανταγωνισμού στις αγορές ηλεκτρονικού εμπορίου. Η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού σε αυτόν τον τομέα είναι, επομένως, πολύ σημαντική. Επίσης, οι διαπιστώσεις της έρευνας είναι διαφωτιστικές για την αυξημένη χρήση αυτόματου λογισμικού που εφαρμόζεται από τους εμπόρους λιανικής για την παρακολούθηση και τον καθορισμό των τιμών.

³⁸ Υπόθεση AT.40136, *Πυκνωτές*, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Μαρτίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

³⁹ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_el.pdf.

Αντιμετώπιση των παρεμβάσεων στις τιμές: η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμα σε τέσσερις κατασκευαστές ηλεκτρονικών συσκευών ευρείας κατανάλωσης για τον καθορισμό των τιμών μεταπώλησης στο διαδίκτυο

Στις 24 Ιουλίου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε χωριστές αποφάσεις⁴⁰ με τις οποίες επέβαλε στις εταιρείες Asus (Ταϊβάν), Denon & Marantz, Pioneer (Ιαπωνία) και Philips (Κάτω Χώρες) πρόστιμα συνολικού ύψους 111 εκατ. EUR, για περιορισμό της δυνατότητας των διαδικτυακών εμπόρων λιανικής τους να καθορίζουν οι ίδιοι τις λιανικές τιμές ηλεκτρονικών προϊόντων ευρείας κατανάλωσης όπως συσκευών κουζίνας, φορητών υπολογιστών και στερεοφωνικών συγκροτημάτων. Αυτό το είδος συμπεριφοράς ονομάζεται εφαρμογή προκαθορισμένων τιμών μεταπώλησης. Οι τέσσερις εταιρείες επιδόθηκαν σε αυτή τη συμπεριφορά μεταξύ του 2011 και του 2015. Οι παρεμβάσεις στις τιμές περιόρισαν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό μεταξύ των εμπόρων λιανικής ως προς τις τιμές και είχαν άμεσες επιπτώσεις για εκατομμύρια Ευρωπαίους καταναλωτές, οι οποίοι κλήθηκαν να καταβάλουν υψηλότερες τιμές για συσκευές κουζίνας, στεγνωτήρες μαλλιών, φορητούς υπολογιστές, ακουστικά και πολλά άλλα προϊόντα που διατίθενται από διαδικτυακούς εμπόρους λιανικής.

Οι τέσσερις κατασκευαστές άσκησαν πιέσεις ιδίως σε διαδικτυακούς εμπόρους λιανικής, οι οποίοι διέθεταν τα προϊόντα τους σε χαμηλές τιμές. Εάν οι εν λόγω έμποροι λιανικής δεν υιοθετούσαν τις τιμές που ζητούσαν οι κατασκευαστές, αντιμετώπιζαν κυρώσεις, όπως η διακοπή ανεφοδιασμού. Πολλές εταιρείες χρησιμοποιούν αλγόριθμους τιμολόγησης που αναπροσαρμόζουν αυτόματα τις τιμές τους με βάση αυτές των ανταγωνιστών. Ως εκ τούτου, οι τιμολογιακοί περιορισμοί που επιβάλλονταν στους διαδικτυακούς εμπόρους λιανικής που διέθεταν χαμηλές τιμές είχαν εν τέλει ευρύτερο αντίκτυπο στο σύνολο των τιμών στο διαδίκτυο για τα συγκεκριμένα ηλεκτρονικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης. Επιπλέον, η χρήση προηγμένων εργαλείων παρακολούθησης παρείχε τη δυνατότητα στους κατασκευαστές ουσιαστικά να παρακολουθούν τον καθορισμό τιμών στο δίκτυο διανομής και να παρεμβαίνουν αμέσως σε περιπτώσεις μειώσεων των τιμών.

Και οι τέσσερις εταιρείες συνεργάστηκαν με την Επιτροπή παρέχοντας σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και παραδεχόμενες ρητά τα πραγματικά περιστατικά και τις παραβάσεις των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Η συνεργασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα να επιταχυνθεί η έρευνα της Επιτροπής και να αυξηθεί ο αντίκτυπος και η σημασία της απόφασής της. Παράλληλα, οι εταιρείες έτυχαν μείωσης των προστίμων ανάλογα με την έκταση της συνεργασίας τους, η οποία κυμάνθηκε από 40 % (για τις Asus, Denon & Marantz και Philips) έως 50 % (για την Pioneer).

Στην τελική της έκθεση στο πλαίσιο της έρευνας στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης ότι σε πάνω από έναν στους δέκα εμπόρους λιανικής που συμμετείχαν στην έρευνα επιβάλλονταν περιορισμοί στις διασυνοριακές πωλήσεις στο πλαίσιο των συμβάσεων διανομής τους.

Στις 17 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή επέβαλε στην εταιρεία ειδών ένδυσης Guess πρόστιμο ύψους σχεδόν 40 εκατ. EUR για αντιανταγωνιστικές συμφωνίες που είχαν στόχο τον αποκλεισμό των διασυνοριακών πωλήσεων. Οι συμφωνίες διανομής της Guess επιχειρούσαν να εμποδίσουν τους καταναλωτές της ΕΕ να πραγματοποιούν αγορές σε άλλα κράτη μέλη με το να μην επιτρέπουν στους εμπόρους λιανικής να διαφημίζονται ή να πραγματοποιούν πωλήσεις διασυνοριακά. Έτσι η εταιρεία είχε τη δυνατότητα να εφαρμόζει προκαθορισμένες, τεχνητά υψηλές τιμές λιανικής, ιδίως σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Η Guess συνεργάστηκε πλήρως με την Επιτροπή παραδεχόμενη την παράβαση και παρέχοντας

⁴⁰ Αποφάσεις της Επιτροπής της 24ης Ιουλίου 2018: υποθέσεις (κάθετοι περιορισμοί) AT.40181 *Philips*, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40181· AT.40182 *Pioneer*, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40182· AT.40465 *Asus*, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40465 και AT.40469 *Denon & Marantz*, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40469.

σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να τύχει μείωσης του ύψους του προστίμου της κατά 50 %⁴¹.

Η απόφαση για την Guess εκδόθηκε σε συνέχεια των αποτελεσμάτων της τομεακής έρευνας. Η έρευνα για την υπόθεση κινήθηκε από την Επιτροπή ως χωριστή διαδικασία, ανεξάρτητα από την τομεακή έρευνα. Επιπλέον, η απόφαση εξετάζει το ζήτημα των περιορισμών των πωλήσεων που δεν συνάδουν με την ενιαία αγορά και συμπληρώνει τους κανόνες για τον αδικαιολόγητο γεωγραφικό αποκλεισμό, οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ στις 3 Δεκεμβρίου 2018⁴².

Κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις που δίνουν τη δυνατότητα στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να υποστηρίξουν την ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων

Η Επιτροπή όρισε τους στόχους του ψηφιακού θεματολογίου της και τους στόχους της για την «κοινωνία των Gigabit»⁴³ ως μία από τις στρατηγικές προτεραιότητές της. Για την επίτευξη των στόχων συνδεσιμότητας στην ψηφιακή ενιαία αγορά για το 2020 και το 2025 εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν συνολικές επενδύσεις της τάξης των 500 δισ. EUR την επόμενη δεκαετία. Παρότι η ιδιωτική χρηματοδότηση αναμένεται να καλύψει μεγάλο ποσοστό αυτών των επενδύσεων, η δημόσια χρηματοδότηση είναι απαραίτητη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές δεν θα μείνουν πίσω. Στόχος του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων είναι να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω δημόσιες επενδύσεις δεν θα παραγκωνίζουν τις (προγραμματισμένες) ιδιωτικές επενδύσεις και ότι οι υποδομές που χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους θα είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό για όλους τους φορείς εκμετάλλευσης. Στο πλαίσιο αυτό, το 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για τα ευρυζωνικά δίκτυα⁴⁴, ένα βαυαρικό έργο⁴⁵ για την ανάπτυξη δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας σε έξι δήμους. Επρόκειτο για την πρώτη φορά που η Επιτροπή εξέτασε ένα μέτρο στήριξης όπως προβλέπεται από τους στόχους της ανακοίνωσης για την κοινωνία των Gigabit. Οι ταχύτητες μετάδοσης υπερβαίνουν κατά πολύ αυτές που έχουν ως τώρα στη διάθεσή τους οι χρήστες στις περιοχές-στόχους. Τα νέα δίκτυα θα επιφέρουν σημαντική βελτίωση, σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους της ανακοίνωσης για την κοινωνία των Gigabit.

⁴¹ Απόφαση της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2018: υπόθεση παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας AT.40428 Guess, διατίθεται στη διεύθυνση

http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40428

⁴² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (ΕΕ L 60 I της 2.3.2018, σ. 1–15).

⁴³ Βλέπε <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>. Βλέπε επίσης <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-europe>.

⁴⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων (ΕΕ C 25 της 26.1.2013, σ. 1–26).

⁴⁵ Υπόθεση SA.48418 Bayerisches Gigabit Pilotprojekt – Γερμανία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48418.

Κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις που δίνουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να στηρίζουν από κοινού σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Τον Ιούνιο του 2014 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος⁴⁶, με στόχο να ενθαρρύνονται τα κράτη μέλη να στηρίζουν έργα με σαφή συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, στις θέσεις εργασίας και στην ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Το πλαίσιο για τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος συμπληρώνει άλλους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως ο γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία⁴⁷ και το πλαίσιο για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία⁴⁸, το οποίο καθιστά δυνατή τη στήριξη καινοτόμων έργων και, παράλληλα, διασφαλίζει ότι οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού θα είναι περιορισμένες. Με τον τρόπο αυτό, οι κανόνες διευκολύνουν την πρωτοποριακή έρευνα και την καινοτομία και την ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων, ενώ παράλληλα διασφαλίζουν ότι η στήριξη που παρέχεται με χρήματα των φορολογουμένων τίθεται πράγματι στην υπηρεσία των Ευρωπαίων πολιτών.

Τον Δεκέμβριο του 2018 η Επιτροπή απεφάνθη ότι ένα ολοκληρωμένο έργο που κοινοποίησαν από κοινού η Γαλλία⁴⁹, η Γερμανία⁵⁰, η Ιταλία⁵¹ και το Ηνωμένο Βασίλειο⁵² για την έρευνα και την καινοτομία στη μικροηλεκτρονική είναι σύμφωνο με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και συμβάλλει στο κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η μικροηλεκτρονική είναι μία από τις έξι βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής που θεωρούνται καίριας σημασίας για τη μελλοντική βιομηχανική ανάπτυξη⁵³.

Τα τέσσερα κράτη μέλη θα παράσχουν χρηματοδότηση ύψους έως 1,75 δισ. EUR για το συγκεκριμένο έργο που έχει στόχο να διευκολύνει την έρευνα και την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και κατασκευαστικών στοιχείων (π.χ. τσιπ, προηγμένος οπτικός εξοπλισμός, ολοκληρωμένα κυκλώματα και έξυπνοι αισθητήρες) που μπορούν να ενσωματωθούν σε ένα ευρύ σύνολο καταντή εφαρμογών. Σε αυτές περιλαμβάνονται συσκευές που απευθύνονται στους καταναλωτές, π.χ. οικιακές συσκευές και αυτοματοποιημένα οχήματα, και εμπορικές και βιομηχανικές συσκευές, π.χ. συστήματα διαχείρισης για μπαταρίες που χρησιμοποιούνται για ηλεκτροκίνηση και αποθήκευση ενέργειας. Ειδικότερα, αναμένεται ότι το έργο θα δώσει ώθηση για περισσότερη κατάντη έρευνα και καινοτομίες, ιδίως σε σχέση με τον ευρύ τομέα του διαδικτύου των πραγμάτων και των συνδεδεμένων ή των χωρίς οδηγό αυτοκινήτων. Το

⁴⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κριτήρια για την ανάλυση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των κρατικών ενισχύσεων για την προώθηση της υλοποίησης σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (EE C 188 της 20.6.2014, σ. 4-12).

⁴⁷ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html#gber.

⁴⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (EE C 198 της 27.6.2014, σ. 1-29).

⁴⁹ Υπόθεση SA.46705 Σημαντικό σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της μικροηλεκτρονικής – Γαλλία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46705.

⁵⁰ Υπόθεση SA.46578 Σημαντικό σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της μικροηλεκτρονικής – Γερμανία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46578.

⁵¹ Υπόθεση SA.46595 Σημαντικό σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της μικροηλεκτρονικής – Ιταλία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46595.

⁵² Υπόθεση SA.46590 Σημαντικό σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της μικροηλεκτρονικής – Ηνωμένο Βασίλειο, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46590.

⁵³ Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6862_en.htm

έργο αποβλέπει στην αποδέσμευση επιπλέον 6 δισ. EUR σε ιδιωτικές επενδύσεις και προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το 2024.

4. Πολιτική ανταγωνισμού που υποστηρίζει τους στόχους της ΕΕ για την ενέργεια και το περιβάλλον

Η Επιτροπή συνεχίζει να καταβάλλει προσπάθειες για την επίτευξη μιας Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Ένωσης στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη και ασφαλής ροή καθαρής ενέργειας. Ο αξιόπιστος ενεργειακός εφοδιασμός, σε λογικές τιμές τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και τους καταναλωτές, που θα προκαλεί ελάχιστο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, είναι απαραίτητος για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Κρατικές ενισχύσεις για τη στήριξη της μετάβασης στην πράσινη οικονομία

Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην προώθηση πράσινων και ενεργειακά αποδοτικών μέσων παραγωγής και κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης, στηρίζουν τις επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την ασφάλεια του εφοδιασμού και, παράλληλα, την απαλλαγή του ευρωπαϊκού συστήματος ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές. Υπό αυτή την έννοια, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις βοηθούν την ΕΕ να επιτύχει τους φιλόδοξους ενεργειακούς και κλιματικούς στόχους της με το μικρότερο δυνατό κόστος για τους φορολογούμενους και χωρίς αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά, αλλά και συμβάλλουν στην εκπλήρωση της δέσμευσης στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για μείωση των εκπομπών στην ΕΕ κατά τουλάχιστον 40 % έως το 2030.

Το 2018 η επιβολή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές παρέμεινε πολύ υψηλή. Η Επιτροπή ενέκρινε 21 καθεστώτα για τη στήριξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενεργειακά αποδοτικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ως αποτέλεσμα, όλα σχεδόν τα κράτη μέλη έχουν πλέον λάβει εγκρίσεις κρατικών ενισχύσεων για τα οικεία καθεστώτα στήριξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΠΗΘ). Στη Φλάνδρα, για παράδειγμα, οι εγκαταστάσεις ΣΠΗΘ υψηλής απόδοσης λαμβάνουν πιστοποιητικά σε αντάλλαγμα για την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνουν και εν συνεχεία μπορούν να πωλούν τα πιστοποιητικά αυτά στην αγορά προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσθετα έσοδα πέραν της συνήθους αγοραίας τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας⁵⁴.

Οι εγκρίσεις κρατικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν το 2018 στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές βασίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε η Επιτροπή το 2014 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας. Οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές δίνουν τη δυνατότητα σε ολοένα αυξανόμενο αριθμό κρατών μελών να προωθούν τη βιώσιμη ενέργεια μέσω ανταγωνιστικών και τεχνολογικά ουδέτερων δημόσιων διαγωνισμών, και να ενσωματώνουν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους για τους καταναλωτές στο σύνολο του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του πρώτου τεχνολογικά ουδέτερου δημόσιου διαγωνισμού στη Δανία που εγκρίθηκε το 2018 εξασφαλίστηκαν οι χαμηλότερες τιμές στα χρονικά, ενώ ενίσχυση έλαβαν τόσο ηλιακά όσο και χειρσαία αιολικά έργα.

⁵⁴ Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-821_en.htm

Επιπλέον, στις 26 Φεβρουαρίου 2018, η Επιτροπή ενέκρινε⁵⁵ καθεστώς δημόσιας στήριξης ύψους 70 εκατ. EUR για ηλεκτρικά λεωφορεία και υποδομές φόρτισης στη Γερμανία έως τα τέλη του 2021. Για να δικαιούνται ενίσχυση, οι επιχειρήσεις δημοσίων συγκοινωνιών πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα ηλεκτρικά και τα υβριδικά με ρευματολήπτη λεωφορεία τους λειτουργούν με ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Στις 14 Νοεμβρίου 2018 η Επιτροπή ενέκρινε⁵⁶ ενίσχυση ύψους 107 εκατ. EUR για πιο φιλικά προς το περιβάλλον λεωφορεία στη Γερμανία, μέσω της μετασκευής ντιζελοκίνητων λεωφορείων που χρησιμοποιούνται για τη δημόσια μεταφορά επιβατών σε περίπου 90 δήμους όπου το 2016 ή το 2017 σημειώθηκε υπέρβαση των ορίων εκπομπών οξειδίων του αζώτου. Και τα δύο μέτρα συνάδουν με τους περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ, καθώς και με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την κινητικότητα χαμηλών εκπομπών, στο πλαίσιο της οποίας υποστηρίζεται η μετάβαση στα οχήματα μηδενικών εκπομπών στις πόλεις και η δημιουργία αγοράς για αυτά τα οχήματα.

Ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας παράλληλα με την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα

Οι μηχανισμοί δυναμικότητας αποσκοπούν στην ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια. Κατά κανόνα, οι μηχανισμοί δυναμικότητας προσφέρουν πρόσθετα οφέλη στους παρόχους δυναμικότητας, επιπροσθέτως των εσόδων από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στην αγορά, σε αντάλλαγμα για τη διατήρηση της υφιστάμενης δυναμικότητας ή για τις επενδύσεις σε νέα δυναμικότητα που είναι απαραίτητη για την κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, οι μηχανισμοί δυναμικότητας δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Παράλληλα, τα κράτη μέλη πρέπει να υλοποιήσουν μεταρρυθμίσεις στην αγορά για την αντιμετώπιση αδυναμιών της αγοράς ή του ρυθμιστικού πλαισίου που υπονομεύουν το κίνητρο για τους φορείς εκμετάλλευσης ενέργειας να επενδύουν σε δυναμικότητα παραγωγής ενέργειας σύμφωνα με τους στόχους της Ένωσης για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές.

Η Επιτροπή, στην τελική έκθεση του 2016 της τομεακής έρευνας για τους μηχανισμούς δυναμικότητας⁵⁷, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι μηχανισμοί δυναμικότητας μπορούν να επηρεάσουν το μείγμα ηλεκτροπαραγωγής και, συγκεκριμένα, να συνδυαστούν με μέσα που έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην απεξάρτηση από τον άνθρακα. Για την προώθηση της δυναμικότητας που βασίζεται σε μη ορυκτά καύσιμα, η Επιτροπή συνέστησε τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή κατανομής για τους μηχανισμούς δυναμικότητας να δίνουν τη δυνατότητα στους φορείς εκμετάλλευσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τους φορείς εκμετάλλευσης δυναμικότητας απόκρισης στη ζήτηση να ανταγωνίζονται παράλληλα με άλλες μορφές δυναμικότητας. Σε αντίθετη περίπτωση, οι μηχανισμοί δυναμικότητας ενδέχεται να ενέχουν τον κίνδυνο να υπονομεύσουν τους στόχους για την απεξάρτηση από τον άνθρακα ενώ πιέζουν ανοδικά το κόστος της ασφάλειας του εφοδιασμού.

⁵⁵ Υπόθεση SA.48190 Καθεστώς ενίσχυσης για την προμήθεια ηλεκτρικών λεωφορείων στις δημόσιες αστικές μεταφορές, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

⁵⁶ Υπόθεση SA.51450 Καθεστώς για τη μετασκευή ντιζελοκίνητων λεωφορείων που χρησιμοποιούνται στις δημόσιες τοπικές μεταφορές, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51450.

⁵⁷ Βλέπε http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/capacity_mechanisms_final_report_el.pdf

Στις 18 Δεκεμβρίου 2018 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία σχετικά με τη δέσμη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους»⁵⁸. Η εν λόγω δέσμη αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την απαλλαγή του ευρωπαϊκού συστήματος ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές. Οι μελλοντικοί μηχανισμοί δυναμικότητας θα ενσωματώνουν νέα ανώτατα όρια τιμών όσον αφορά τις ανθρακούχες εκπομπές που προέρχονται από ορυκτά καύσιμα. Επίσης, η εν λόγω δέσμη θεσπίζει έναν νέο σχεδιασμό της αγοράς με σκοπό τη δημιουργία των κατάλληλων κινήτρων για επενδύσεις και για την περαιτέρω ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων εξακολουθούν να διασφαλίζουν την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού για τους Ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις

Στις 7 Φεβρουαρίου 2018⁵⁹ η Επιτροπή ενέκρινε έξι μηχανισμούς δυναμικότητας ηλεκτρικής ενέργειας με σκοπό την κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού στο Βέλγιο⁶⁰, τη Γαλλία⁶¹, τη Γερμανία⁶², την Ελλάδα⁶³, την Ιταλία⁶⁴ και την Πολωνία⁶⁵. Στις 30 Ιουλίου 2018 εγκρίθηκε πρόσθετος μηχανισμός δυναμικότητας για την Ελλάδα⁶⁶. Η Επιτροπή, βασιζόμενη για τις αποφάσεις της στις κατευθυντήριες γραμμές του 2014 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας, διαπίστωσε ότι τα μέτρα θα συμβάλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια χωρίς να προκαλέσουν αύξηση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας για τους καταναλωτές και χωρίς να παρεμποδίσουν τις ροές ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των χωρών της ΕΕ και ότι, ως εκ τούτου, ήταν σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

Οι επτά μηχανισμοί δυναμικότητας που εγκρίθηκαν αφορούν περισσότερο από τον μισό πληθυσμό της ΕΕ. Περιλαμβάνουν ένα φάσμα διαφορετικών μέτρων, τα οποία προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες ανάγκες κάθε κράτους μέλους. Οι επτά αποφάσεις στηρίζουν τη στρατηγική Ενεργειακής Ένωσης της Επιτροπής για την παροχή ασφαλούς και ανταγωνιστικής ενέργειας στην Ευρώπη.

Μέσω του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) της ΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα, καθώς μειώνουν το έμμεσο κόστος της αγοράς άνθρακα της ΕΕ για την πλειονότητα των κλάδων υψηλής ενεργειακής έντασης. Η βασική αρχή του ΣΕΔΕ είναι ότι οι ρυπαίνοντες θα πρέπει να πληρώνουν για τις ανθρακούχες εκπομπές. Εντούτοις, εκτός ΕΕ, δεν εφαρμόζουν όλες οι χώρες αυτή την αρχή. Εάν οι επιχειρήσεις προβούν σε μετεγκατάσταση μέρους της παραγωγής τους εκτός ΕΕ λόγω του κόστους των ανθρακούχων εκπομπών, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των παγκόσμιων ανθρακούχων εκπομπών. Επειδή οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας δεν λαμβάνουν δωρεάν δικαιώματα εκπομπών, είναι υποχρεωμένοι να τα αγοράζουν, με αποτέλεσμα να αυξάνουν την τιμή της ηλεκτρικής

⁵⁸ Βλέπε <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans>

⁵⁹ Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_el.htm

⁶⁰ Υπόθεση SA.48648 Στρατηγική εφεδρεία στο Βέλγιο, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48648.

⁶¹ Υπόθεση SA.48490 Ειδική προσφορά απόκρισης της ζήτησης στη Γαλλία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48490.

⁶² Υπόθεση SA.45852 Εφεδρική δυναμικότητα στη Γερμανία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45852.

⁶³ Υπόθεση SA.48780 Παράταση του ελληνικού συστήματος διακοπόμενου φορτίου, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48780.

⁶⁴ Υπόθεση SA.42011 Μηχανισμός δυναμικότητας της Ιταλίας, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_42011.

⁶⁵ Υπόθεση SA.46100 Σχεδιαζόμενος μηχανισμός δυναμικότητας στην Πολωνία, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46100.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html

ενέργειας για τους καταναλωτές. Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να αντισταθμίζουν εν μέρει το έμμεσο κόστος που απορρέει από το ΣΕΔΕ για τους καταναλωτές υψηλής ενεργειακής έντασης.

Το 2012 η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές στις οποίες καθορίζονται οι προϋποθέσεις με βάση τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να προβαίνουν στην εν λόγω μερική αντιστάθμιση που θεωρείται ότι συνιστά κρατική ενίσχυση για την περίοδο εμπορίας 2012-2020. Στις 14 Μαρτίου 2018 το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο εξέδωσαν αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ για την περίοδο 2021-2030. Στην εν λόγω οδηγία τονίζεται ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν να περιορίζουν την οικεία αντιστάθμιση στο 25 % των εσόδων τους που προέρχονται από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ. Ως εκ τούτου, στις 20 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ.

Στήριξη ανοικτών και ολοκληρωμένων αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας

Για την επίτευξη των φιλοδοξιών που κατοχυρώνονται στη συμφωνία του Παρισιού⁶⁷, η ΕΕ πρέπει να αυξήσει το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο ενεργειακό μείγμα της, όπως αιολική και ηλιακή ενέργεια, ενώ παράλληλα να διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα φυσικού αερίου σε ανταγωνιστικές τιμές ως ευέλικτη εφεδρική δυναμικότητα. Ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στις ευρωπαϊκές αγορές φυσικού αερίου δεν εξαρτάται μόνο από την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, αλλά και από τις επενδύσεις στη διαφοροποίηση του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, την καλά στοχευμένη ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για την ενέργεια, και την ορθή εφαρμογή τους. Όλα αυτά εντάσσονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Ένωσης, που αποτελεί βασική προτεραιότητα της Επιτροπής.

Το 2018 η Επιτροπή συνέχισε να προωθεί την ανάπτυξη μιας ανοικτής και ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας προς όφελος των καταναλωτών, σύμφωνα με τους στόχους της Ενεργειακής Ένωσης.

Στις 24 Μαΐου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση⁶⁸ που αίρει τα εμπόδια που έχει θέσει η Gazprom, τα οποία επηρεάζουν την ελεύθερη ροή φυσικού αερίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, και επιβάλλει στην Gazprom δέσμη υποχρεώσεων για τη μελλοντική συμπεριφορά της.

Η απόφαση για την Gazprom καθιστά δυνατή την ελεύθερη ροή φυσικού αερίου σε ανταγωνιστικές τιμές

Η Gazprom αποτελεί τον δεσπόζοντα προμηθευτή φυσικού αερίου αρκετών χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Τον Απρίλιο του 2015 η Επιτροπή εξέθεσε τις ανησυχίες της σχετικά με το ότι η Gazprom παραβίασε την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία της ΕΕ ακολουθώντας συνολική στρατηγική διαχωρισμού των αγορών φυσικού αερίου κατά μήκος των εθνικών συνόρων σε οκτώ κράτη μέλη: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία και Σλοβακία. Η στρατηγική αυτή έδωσε στην Gazprom τη δυνατότητα να χρεώνει υψηλότερες τιμές φυσικού αερίου σε πέντε από τα εν λόγω κράτη μέλη (Βουλγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία και Πολωνία).

⁶⁷ Βλέπε https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en.

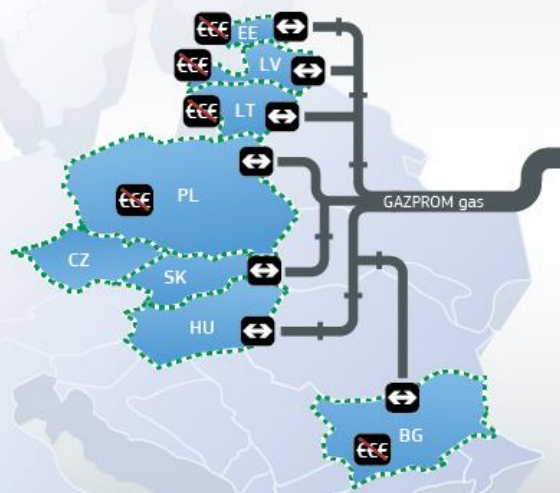
⁶⁸ Υπόθεση ΑΤ. 39816 Προμήθειες φυσικού αερίου από αγορές προηγούμενου σταδίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, απόφαση της Επιτροπής της 24ης Μαΐου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816.

Η GAZPROM υποχρεώνεται να επιτρέψει την ελεύθερη ροή φυσικού αερίου σε ανταγωνιστικές τιμές

■ ■ ■ Δεν επιβάλλονται περιορισμοί στις διασυνοριακές ροές αερίου

↔ Κατόπιν αιτήματος, πρέπει να παραδίδει φυσικό αέριο σε/από αγορές που δεν έχουν διασυνδέσεις με γειτονικές χώρες της ΕΕ

€€€ Κατόπιν αιτήματος, πρέπει να προσαρμόζει την τιμή του φυσικού αερίου σύμφωνα με τα ανταγωνιστικά επίπεδα αναφοράς της Δυτικής Ευρώπης

Για να άρει τις ανησυχίες της Επιτροπής σχετικά με τον ανταγωνισμό, η Gazprom υποχρεούται να συμμορφωθεί με σειρά υποχρεώσεων που έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν την ελεύθερη ροή φυσικού αερίου σε ανταγωνιστικές τιμές σε ολόκληρη την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Οι εν λόγω υποχρεώσεις της Gazprom θα παραμείνουν σε ισχύ για οκτώ χρόνια. Αντικατοπτρίζουν τις απόψεις των ενδιαφερόμενων φορέων όπως αυτές εκφράστηκαν στη διαβούλευση με τους φορείς της αγοράς, που δρομολογήθηκε τον Μάρτιο του 2017 από την Επιτροπή.

Πιο συγκεκριμένα, οι υποχρεώσεις της Gazprom χωρίζονται σε τέσσερα μέρη. Πρώτον, δεν επιβάλλονται πλέον περιορισμοί στους πελάτες της Gazprom για τη μεταπώληση φυσικού αερίου σε διασυνοριακό επίπεδο. Δεύτερον, οι πελάτες έχουν μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τον τόπο παράδοσης του φυσικού τους αερίου από την Gazprom (ορισμένες περιοχές της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, δηλαδή τα κράτη της Βαλτικής και η Βουλγαρία, είναι ακόμη απομονωμένες από τα υπόλοιπα κράτη μέλη λόγω της έλλειψης διασυνδέσεων). Τρίτον, παρέχεται στους πελάτες ένα αποτελεσματικό εργαλείο για να διασφαλίζεται ότι η τιμή φυσικού αερίου αντικατοπτρίζει το επίπεδο τιμών στις ανταγωνιστικές αγορές φυσικού αερίου της Δυτικής Ευρώπης, ιδίως στους κόμβους υδροποιημένου αερίου. Τέταρτον, η Gazprom δεν μπορεί να χρησιμοποιεί τυχόν πλεονεκτήματα όσον αφορά την υποδομή φυσικού αερίου.

Συνδυαζόμενες, οι εν λόγω υποχρεώσεις αίρουν τις ανησυχίες της Επιτροπής σχετικά με τον ανταγωνισμό και επιτυγχάνουν τους στόχους της να καταστεί δυνατή η ελεύθερη ροή φυσικού αερίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη σε ανταγωνιστικές τιμές. Η Επιτροπή αποφάσισε να καταστήσει τις εν λόγω υποχρεώσεις (τις αποκαλούμενες «δεσμεύσεις») νομικά δεσμευτικές για την Gazprom, πράγμα που σημαίνει ότι αν η εταιρεία παραβεί οποιαδήποτε από τις υποχρεώσεις αυτές, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει πρόστιμο ύψους έως 10 % του παγκόσμιου κύκλου εργασιών της εταιρείας.

Στις 21 Ιουνίου 2018 η Επιτροπή κίνησε επίσημη έρευνα⁶⁹ για να αξιολογηθεί κατά πόσον οι συμφωνίες εφοδιασμού μεταξύ εταιρειών της Qatar Petroleum που εξάγουν υδροποιημένο φυσικό αέριο (ΥΦΑ) και Ευρωπαίων εισαγωγέων εμπόδισαν την ελεύθερη ροή φυσικού

⁶⁹ Υπόθεση AT.40416 Προμήθεια ΥΦΑ στην Ευρώπη, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40416.

αερίου εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Η Qatar Petroleum είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας ΥΦΑ σε παγκόσμιο επίπεδο και προς την Ευρώπη, καθώς καλύπτει περίπου 40 % των συνολικών εισαγωγών ΥΦΑ της ΕΕ και σημαντικά υψηλότερα μερίδια εισαγωγών σε ορισμένα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα διερευνήσει περαιτέρω το κατά πόσον οι μακροπρόθεσμες συμφωνίες (κατά κανόνα, διάρκειας 20 ή 25 ετών) που έχει συνάψει η Qatar Petroleum για τον εφοδιασμό ΥΦΑ στον ΕΟΧ περιλαμβάνουν εδαφικούς περιορισμούς που κατακερματίζουν την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου της ΕΕ.

Στις 7 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση σύμφωνα με την οποία καθίστανται νομικά δεσμευτικές οι δεσμεύσεις που ανέλαβε η TenneT, ο γερμανικός φορέας εκμετάλλευσης δικτύου⁷⁰, για τη σημαντική αύξηση των διασυνοριακών ροών ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ Δανίας και Γερμανίας. Η TenneT θα διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα εγγυημένης δυναμικότητας ανά πάσα στιγμή, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα σε περισσότερους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας να έχουν πρόσβαση στη γερμανική χονδρική αγορά. Αυτό συνάδει πλήρως με τη φιλοδοξία της Επιτροπής να καταστήσει την ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας πιο ανταγωνιστική και πιο ενοποιημένη, καθώς και να διευκολύνει τη μετάβαση της Ένωσης σε καθαρότερες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας προς όφελος των καταναλωτών.

Στις 17 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο⁷¹ 77 εκατ. EUR στην εταιρεία Bulgarian Energy Holding (BEH), στη θυγατρική της, Bulgargaz, η οποία είναι προμηθευτής φυσικού αερίου, και στη θυγατρική της, Bulgartransgaz, η οποία διαχειρίζεται την υποδομή φυσικού αερίου, (όμιλος BEH) για αποκλεισμό της πρόσβασης ανταγωνιστών σε βασικές υποδομές φυσικού αερίου στη Βουλγαρία, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ.

Επιπλέον, η Επιτροπή συνεχίζει την έρευνά της σε σχέση με τον ρουμανικό φορέα μεταφοράς φυσικού αερίου Transgaz⁷² για πιθανούς περιορισμούς στις εξαγωγές φυσικού αερίου.

5. Προστασία του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά

Οι επιτυχημένες παγκόσμιες εταιρείες είναι συχνά αποτέλεσμα οργανικής ανάπτυξης σε ανταγωνιστικές εγχώριες αγορές λόγω της επιχειρηματικής εμπειρογνώσιας και καινοτομίας τους. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εταιρείες μπορεί να διαπιστώσουν ότι οι πράξεις συγκέντρωσης μπορούν να τις βοηθήσουν να αποκτήσουν το μέγεθος και την ισχύ που χρειάζονται για αποδοτικότερο ανταγωνισμό, τόσο στην Ευρώπη όσο και εκτός Ευρώπης. Μπορεί να αναμένουν ότι οι συγκεντρώσεις θα επιφέρουν συνδυασμό συμπληρωματικών χαρτοφυλακίων, αποδοτικότητα κλίμακας ή θα διευκολύνουν την είσοδο σε νέες αγορές ή γεωγραφικές περιοχές. Τα εν λόγω πλεονεκτήματα, εφόσον πραγματωθούν, μπορούν επίσης να αποφέρουν οφέλη και για τους πελάτες αυτών των εταιρειών. Ο έλεγχος των συγκεντρώσεων στην ΕΕ παρέχει στις εταιρείες τη δυνατότητα να αναπτύσσονται με την απόκτηση άλλων επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα διατηρείται η δυνατότητα επιλογής, η ποιότητα, η καινοτομία και οι ανταγωνιστικές τιμές για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις στην ΕΕ.

⁷⁰ Υπόθεση AT.40461 *Γραμμή διασύνδεσης DK/DE*, απόφαση της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40461.

⁷¹ Υπόθεση AT.39849 *BEH Φυσικό αέριο*, απόφαση της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

⁷² Υπόθεση AT.40335 *Διασυνδέσεις φυσικού αερίου στη Ρουμανία*, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40335.

Οι σημαντικότερες πράξεις συγκέντρωσης στον αγροχημικό τομέα

Οι σπόροι και τα φυτοφάρμακα είναι σημαντικά για τους γεωργούς και, εντέλει, για τους καταναλωτές. Η Επιτροπή διασφαλίζει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στον τομέα αυτόν, ώστε οι γεωργοί να έχουν πρόσβαση σε καινοτόμα προϊόντα, καλύτερη ποιότητα και ανταγωνιστικές τιμές. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης πρόσφατων πράξεων συγκέντρωσης στην εν λόγω αγορά που χαρακτηρίζεται από συγκέντρωση, μεταξύ των εταιρειών Dow και DuPont⁷³ και των εταιρειών Syngenta και ChemChina⁷⁴, η Επιτροπή προέβη σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους σε όλες τις πτυχές του ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών των γεωργών και της καινοτομίας. Και οι δύο αποφάσεις εκδόθηκαν έπειτα από διεξοδική εξέταση των προτεινόμενων πράξεων.

Στις 21 Μαρτίου 2018 η Επιτροπή ενέκρινε υπό όρους τα σχέδια της Bayer για εξαγορά της Monsanto⁷⁵ βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις, μετά από διεξοδική έρευνα. Η πράξη συγκέντρωσης τελούσε υπό τον όρο της εκποίησης ευρείας δέσμης δραστηριοτήτων, αξίας άνω των 6 δισ. EUR, για την αντιμετώπιση των αλληλεπικαλύψεων μεταξύ των μερών στους τομείς των σπόρων, των φυτοφαρμάκων και της ψηφιακής γεωργίας.

Η υπό όρους έγκριση της πράξης συγκέντρωσης μεταξύ των εταιρειών Bayer και Monsanto: διατήρηση του ανταγωνισμού και της καινοτομίας στον αγροχημικό τομέα

Οι εταιρείες Bayer (Γερμανία) και Monsanto (Ηνωμένες Πολιτείες) είναι και οι δύο σημαντικοί παράγοντες στους κλάδους των σπόρων και των φυτοφαρμάκων. Η Monsanto είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής σπόρων παγκοσμίως και πραγματοποιεί το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεών της στις ΗΠΑ και στη Λατινική Αμερική (λιγότερο από το 10 % των προϊόντων της πωλούνται στην Ευρώπη). Η Bayer είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος προμηθευτής φυτοφαρμάκων παγκοσμίως, πραγματοποιώντας περίπου 30 % των πωλήσεων προϊόντων της στην Ευρώπη. Είναι επίσης σημαντικός προμηθευτής σπόρων που δραστηριοποιείται παγκοσμίως σε έναν αριθμό καλλιεργειών.

Στο πλαίσιο της διεξοδικής έρευνάς της, η Επιτροπή αξιολόγησε περισσότερες από 2 000 διαφορετικές αγορές προϊόντων και εξέτασε 2,7 εκατομμύρια εσωτερικά έγγραφα. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της έρευνας της αγοράς, προσδιορίστηκαν ζητήματα ανταγωνισμού στους τομείς των φυτοφαρμάκων, των σπόρων και των χαρακτηριστικών, καθώς και της ψηφιακής γεωργίας.

Για την αντιμετώπιση των προσδιορισθέντων ζητημάτων ανταγωνισμού, με την απόφαση που εξέδωσε η Επιτροπή στις 21 Μαρτίου 2018 απαιτείται ρητά από την Bayer να πωλήσει συναφείς επιχειρήσεις και περιουσιακά στοιχεία της ύψους 6 δισ. EUR, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης, σε κατάλληλο αγοραστή. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δέσμη εκποίησης παρέχει τη δυνατότητα σε κατάλληλο ανταγωνιστή να υποκαταστήσει με βιώσιμο τρόπο την ανταγωνιστική πίεση της Bayer στις σχετικές αγορές και να συνεχίσει να καινοτομεί, προς όφελος όλων των Ευρωπαίων, είτε πρόκειται για καταναλωτές είτε για γεωργούς, αλλά και του περιβάλλοντος.

Στις 30 Απριλίου 2018 η Επιτροπή ενέκρινε υπό όρους βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις την απόκτηση τμημάτων της επιχείρησης Crop Science Bayer από την BASF⁷⁶ —σε σχέση με τις δεσμεύσεις εκποίησης στο πλαίσιο της πράξης συγκέντρωσης Bayer/Monsanto.

⁷³ Υπόθεση M.7932 Dow / DuPont, απόφαση της Επιτροπής της 27ης Μαρτίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932.

⁷⁴ Υπόθεση M.7962 ChemChina / Syngenta, απόφαση της Επιτροπής της 5ης Απριλίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962.

⁷⁵ Υπόθεση M.8084 Bayer / Monsanto, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Μαρτίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8084.

⁷⁶ Υπόθεση M.8851 BASF / Bayer Divestment Business, απόφαση της Επιτροπής της 30ής Απριλίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8851.

Με το να διασφαλίζει ότι παραμένει αμετάβλητος ο αριθμός των παγκόσμιων επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται ενεργά στις συγκεκριμένες αγορές που χαρακτηρίζονται από συγκέντρωση, η απόφαση της Επιτροπής που αφορά τις Bayer/Monsanto εξασφαλίζει ότι θα συνεχιστεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός και η καινοτομία στις αγορές των σπόρων και των χαρακτηριστικών, των φυτοφαρμάκων και της ψηφιακής γεωργίας, και ότι οι γεωργοί θα έχουν εξίσου ευρείες δυνατότητες επιλογής όπως προηγουμένως όσον αφορά τους προμηθευτές σπόρων και φυτοφαρμάκων στις αγορές αυτές.

Με τη συγκεκριμένη πράξη συγκέντρωσης δημιουργήθηκε η μεγαλύτερη καθετοποιημένη εταιρεία σπόρων και φυτοφαρμάκων παγκοσμίως.

Δεδομένου του παγκόσμιου πεδίου δραστηριοτήτων της Bayer και της Monsanto, η Επιτροπή συνεργάστηκε στενά με σειρά αρχών ανταγωνισμού στη συγκεκριμένη υπόθεση, κυρίως με το Υπουργείο Δικαιοσύνης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και με τις αρμόδιες για την εφαρμογή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας αρχές της Αυστραλίας, της Βραζιλίας, του Καναδά, της Ινδίας, της Κίνας και της Νότιας Αφρικής.

Στους τομείς των σπόρων και των φυτοφαρμάκων υπεισέρχονται πρόσθετα καίρια ζητήματα που υπερβαίνουν την πολιτική ανταγωνισμού, όπως μεταξύ άλλων η προστασία των καταναλωτών, η ασφάλεια των τροφίμων και η διασφάλιση των υψηλότερων προτύπων για το περιβάλλον και το κλίμα. Τα υφιστάμενα εθνικά και ευρωπαϊκά ρυθμιστικά πρότυπα στα ζητήματα αυτά θα παραμείνουν εξίσου αυστηρά μετά τις συγκεκριμένες πράξεις συγκέντρωσης όσο και πριν από αυτές, και θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται.

Προστασία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές αγορές χάλυβα

Ο χάλυβας αποτελεί καίριας σημασίας εισροή για πολλούς ευρωπαϊκούς κλάδους και προϊόντα, και ο ευρωπαϊκός τομέας του χάλυβα απασχολεί περίπου 360 000 άτομα σε 500 και πλέον εγκαταστάσεις παραγωγής σε 23 κράτη μέλη.

Στις 7 Μαΐου 2018, μετά από διεξοδική έρευνα, η Επιτροπή ενέκρινε την εξαγορά της Ilva από την ArcelorMittal⁷⁷, τον μεγαλύτερο παραγωγό πλατέων προϊόντων ανθρακούχου χάλυβα στην Ευρώπη και παγκοσμίως. Η απόφαση της Επιτροπής τελεί υπό τον όρο της εκποίησης ευρείας δέσμης δραστηριοτήτων, με στόχο την προστασία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές αγορές χάλυβα προς όφελος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων.

Η υπό όρους έγκριση της εξαγοράς της Ilva από την ArcelorMittal

Η ArcelorMittal, με έδρα το Λουξεμβούργο, ελέγχει ευρύ δίκτυο παραγωγής σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, ενώ η Ilva διαθέτει σημαντικά μέσα παραγωγής στην Ιταλία, περιλαμβανομένου του χαλυβουργείου της στον Τάραντα, που αποτελεί τη μεγαλύτερη ενιαία καθετοποιημένη μονάδα παραγωγής πλατέων προϊόντων ανθρακούχου χάλυβα στην Ευρώπη. Με την εξαγορά της Ilva από την ArcelorMittal δημιουργείται μακράν η μεγαλύτερη χαλυβουργία στην Ευρώπη.

Στο πλαίσιο της διεξοδικής έρευνάς της η Επιτροπή εξέτασε πάνω από 800 000 εσωτερικά έγγραφα και έλαβε υπόψη αναπληροφόρηση από 200 και πλέον πελάτες που δραστηριοποιούνται σε ευρύ φάσμα τομέων, όπως οι κατασκευές, η αυτοκινητοβιομηχανία, οι οικιακές συσκευές και η σωληνουργία. Οι πελάτες αυτοί βασίζονται στις ανταγωνιστικές τιμές του χάλυβα για να μπορούν να ανταγωνίζονται τα εισαγόμενα προϊόντα στην ενιαία αγορά καθώς και στις παγκόσμιες αγορές.

⁷⁷ Υπόθεση M.8444 ArcelorMittal / Ilva, απόφαση της Επιτροπής της 7ης Μαΐου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8444.

Προκειμένου να αρθούν οι ανησυχίες της Επιτροπής όσον αφορά τον ανταγωνισμό στις αγορές πλατέων προϊόντων θερμής έλασης, ψυχρής έλασης και επιψευδαργυρωμένων προϊόντων από ανθρακούχο χάλυβα, η ArcelorMittal πρότεινε την πώληση σειράς χαλυβουργιών σε ολόκληρη την Ευρώπη σε έναν ή περισσότερους αγοραστές που ανταγωνίζονται με την ArcelorMittal σε μόνιμη βάση.

Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προτεινόμενη πράξη συγκέντρωσης, όπως τροποποιήθηκε βάσει των δεσμεύσεων, διασφαλίζει την προστασία του ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές αγορές χάλυβα και δεν έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών, προς το συμφέρον των ευρωπαϊκών κατασκευαστικών βιομηχανιών και των καταναλωτών. Η απόφαση της Επιτροπής τελεί υπό τον όρο της πλήρους συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις.

Επομένως, ο έλεγχος των συγκεντρώσεων συνοδεύεται από την ανάληψη αποφασιστικής δράσης από την ΕΕ για την προστασία της βιομηχανίας χάλυβα της ΕΕ από αθέμιτες στρεβλώσεις του εμπορίου από τρίτες χώρες. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες της ευρωπαϊκής βιομηχανίας χάλυβα αλλά και των πολλών ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που βασίζονται στον χάλυβα ως εισροή. Επί του παρόντος εφαρμόζονται διάφορα μέτρα εμπορικής άμυνας στις εισαγωγές προϊόντων χάλυβα και σιδήρου από την Κίνα, τη Ρωσία, την Ινδία και αρκετές άλλες χώρες. Επιπλέον, επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη αρκετές έρευνες εμπορικής άμυνας για προϊόντα χάλυβα. Επίσης, η Επιτροπή συμμετέχει στο παγκόσμιο φόρουμ για την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα χάλυβα, με στόχο την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας στον τομέα του χάλυβα με την ανάπτυξη συγκεκριμένων λύσεων πολιτικής.

Η πώληση περιουσιακών στοιχείων της Ilva στην ArcelorMittal αναμένεται ομοίως να συμβάλλει στην επιτάχυνση των επείγοντος χαρακτήρα εργασιών περιβαλλοντικού καθαρισμού στην περιφέρεια του Τάραντα. Οι απαραίτητες αυτές εργασίες απορρύπανσης θα πρέπει να συνεχιστούν χωρίς καθυστέρηση⁷⁸ για την προστασία της υγείας του γύρω πληθυσμού και περιβάλλοντος, όπως συμφωνήθηκε την περίοδο 2016-2017 με τις ιταλικές αρχές.

Σε χωριστή έρευνα στο πλαίσιο των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα στις 21 Δεκεμβρίου 2017⁷⁹ ότι δύο δάνεια που χορήγησε η Ιταλία το 2015 για τη στήριξη της Ilva συνιστούσαν παράνομη και ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση. Η Επιτροπή ζήτησε από την Ιταλία να ανακτήσει από την Ilva παροχές ύψους περίπου 84 εκατ. EUR που χορηγήθηκαν αχρεωστήτως.

Η διεξοδική έρευνα της Επιτροπής σχετικά με την προτεινόμενη εξαγορά της Alstom από τη Siemens

Οι αμαξοστοιχίες και ο εξοπλισμός σηματοδότησης που τις κατευθύνει είναι ουσιώδους σημασίας για τις μεταφορές στην Ευρώπη. Στις 13 Ιουλίου 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διεξοδική έρευνα⁸⁰ για την αξιολόγηση της προτεινόμενης εξαγοράς της Alstom από τη Siemens βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις.

Οι εταιρείες Siemens (Γερμανία) και Alstom (Γαλλία) κατέχουν ηγετική θέση παγκοσμίως στις σιδηροδρομικές μεταφορές, και η προτεινόμενη πράξη συγκέντρωσης θα είχε ως

⁷⁸ Από το 2013 η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά της Ιταλίας, η οποία δεν διασφάλισε τη συμμόρφωση της Ilva με τη νομοθεσία της ΕΕ που διέπει τα περιβαλλοντικά πρότυπα.

⁷⁹ Υπόθεση AT.38613, *Ενίσχυση προς την Ilva*, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2017, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38613.

⁸⁰ Υπόθεση M.8677 *Siemens / Alstom*, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

αποτέλεσμα τον συνδυασμό των δύο μεγαλύτερων προμηθευτών λύσεων τροχαίου υλικού και σηματοδότησης στον ΕΟΧ, όχι μόνο από την άποψη του μεγέθους των συνδυασμένων εργασιών, αλλά και από την άποψη του γεωγραφικού τους αποτυπώματος.

Οι ανησυχίες της Επιτροπής αφορούσαν το ενδεχόμενο μείωσης του ανταγωνισμού στις αγορές δραστηριοποίησης της οντότητας που θα προκύψει από τη συγχώνευση, ιδίως όσον αφορά την προμήθεια διαφόρων τύπων αμαξοστοιχιών (τροχαίο υλικό) και συστημάτων σηματοδότησης σε σιδηροδρομικές επιχειρήσεις. Αυτό θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα υψηλότερες τιμές, λιγότερες επιλογές προμηθευτών και καινοτόμων προϊόντων, σε βάρος των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων, των διαχειριστών υποδομής και, εν τέλει, των εκατομμυρίων Ευρωπαίων που χρησιμοποιούν σιδηροδρομικά μέσα μεταφοράς καθημερινά για λόγους εργασίας ή ψυχαγωγίας. Η Επιτροπή έκρινε ότι η είσοδος νέων ανταγωνιστών στις αγορές λύσεων τροχαίου υλικού ή σηματοδότησης του ΕΟΧ, συμπεριλαμβανομένων ιδίως Κινέζων δυναμικών προμηθευτών δεν φαινόταν πιθανό να συμβεί στο προσεχές μέλλον.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε διεξοδική έρευνα για τις επιπτώσεις της πράξης συγκέντρωσης, προκειμένου να διαπιστώσει αν οι ανησυχίες για τον ανταγωνισμό ήταν βάσιμες. Η Επιτροπή έκρινε ότι η συγκέντρωση θα έβλαπτε τον ανταγωνισμό στις αγορές των σιδηροδρομικών συστημάτων σηματοδότησης και των αμαξοστοιχιών πολύ υψηλών ταχυτήτων. Τα μέρη δεν προσέφεραν επαρκή διορθωτικά μέτρα για την εξάλειψη αυτών των ανησυχιών. Στις 6 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή απαγόρευσε την προτεινόμενη εξαγορά της Alstom από τη Siemens βάσει του κανονισμού της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις⁸¹.

Προώθηση μιας ανταγωνιστικής αγοράς μεταφορών

Ένας ανταγωνιστικός και αποδοτικός τομέας μεταφορών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, για μια στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης και μια ανοικτή οικονομία που θα είναι ενταγμένη στις παγκόσμιες αγορές.

Η πολύ σημαντική ανάπτυξη της εναέριας κυκλοφορίας συνεχίστηκε το 2018, εν μέρει χάρη στα οφέλη του έντονου ανταγωνισμού μεταξύ αεροπορικών εταιρειών και αερολιμένων. Η προστασία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον τομέα αυτό εξακολούθησε να αποτελεί προτεραιότητα. Όσον αφορά τους αερολιμένες, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση στην οποία διαπίστωσε ότι η εικοσαετής παράταση της σύμβασης παραχώρησης του διεθνούς αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.⁸² Η απόφαση αυτή ελήφθη μόνον αφότου το αρχικό τίμημα παραχώρησης ύψους 484 εκατ. EUR ευρώ, το οποίο βασιζόταν σε οικονομικές και επιχειρηματικές παραμέτρους οι οποίες δεν ήταν σύμφωνες με τις συνθήκες της αγοράς, αυξήθηκε σε 1 115 εκατ. EUR. Δεδομένου του αυξημένου τιμήματος, η Επιτροπή έκρινε ότι η παράταση της σύμβασης παραχώρησης δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, διότι η εταιρεία Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε. θα καταβάλει τίμημα που σέβεται τις συνθήκες της αγοράς για τη συνέχιση της εκμετάλλευσής του διεθνούς αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος».

Τον Νοέμβριο του 2018 η Επιτροπή κίνησε διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ κατά των εταιρειών Amadeus⁸³ και Sabre⁸⁴, οι οποίες είναι κορυφαίοι παγκοσμίως προμηθευτές ηλεκτρονικών συστημάτων κράτησης θέσεων. Η έρευνα επικεντρώνεται σε ενδεχόμενους

⁸¹ Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-881_en.htm.

⁸² Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6785_el.htm.

⁸³ Υπόθεση AT.40617 Διάθεση αεροπορικών εισιτηρίων (Amadeus), διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40617.

⁸⁴ Υπόθεση AT.40618 Διάθεση αεροπορικών εισιτηρίων (Sabre), διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40618.

περιορισμούς του ανταγωνισμού στην αγορά υπηρεσιών διάθεσης αεροπορικών εισιτηρίων. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία ότι οι περιορισμοί αυτοί θα μπορούσαν να δημιουργήσουν φραγμούς στην καινοτομία και να αυξήσουν το κόστος διάθεσης εισιτηρίων, με τελικό αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών των εισιτηρίων για τους ταξιδιώτες.

Όσον αφορά τον τομέα των αεροπορικών εταιρειών, οι αποφάσεις της Επιτροπής για συγκεντρώσεις στο πλαίσιο της χρεοκοπίας της Air Berlin κατέστησαν δυνατή την έγκαιρη απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων της Air Berlin από ισχυρούς ανταγωνιστές, με αποτέλεσμα όχι μόνο την προστασία αλλά και τη βελτίωση του ανταγωνισμού σε διάφορους αερολιμένες της Γερμανίας και της Αυστρίας προς όφελος των πολλών Ευρωπαίων επιβατών που ταξιδεύουν αεροπορικώς από και προς τους αερολιμένες αυτούς⁸⁵. Για την αντιμετώπιση αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω της χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σε αεροπορικές εταιρείες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες, η Επιτροπή κίνησε επίσης επίσημη έρευνα σχετικά με ενδιάμεσο δάνειο ύψους 900 εκατ. EUR που χορήγησε το ιταλικό κράτος στην Alitalia στη διάρκεια του 2017⁸⁶.

6. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα στο πλαίσιο της τραπεζικής ένωσης

Η γενική σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και η σταδιακή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου της τραπεζικής ένωσης είχε ως αποτέλεσμα λιγότερες παρεμβάσεις από τους δημόσιους προϋπολογισμούς, εξ ου και η μείωση των νέων υποθέσεων κρατικών ενισχύσεων στον συγκεκριμένο τομέα. Επιπλέον, η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να ολοκληρώσει την παρακολούθηση άλλων δέκα τραπεζών σε ό,τι αφορά υποχρεώσεις από δεσμεύσεις στο πλαίσιο παλαιότερων αποφάσεων για κρατικές ενισχύσεις, καθώς και να περατώσει την εξέταση μεγάλου αριθμού παλαιότερων χρονιζουσών υποθέσεων.

Στη Γερμανία, η Επιτροπή ενέκρινε το 2018 την απαλλαγμένη από ενίσχυση ιδιωτικοποίηση της HSH Nordbank μετά από ανοικτή και ανταγωνιστική διαδικασία που κατέληξε στην πώληση της τράπεζας με ικανοποιητικό τίμημα και περιλάμβανε αναδιάρθρωση για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της τράπεζας.⁸⁷ Το σλοβενικό δημόσιο πούλησε το 65 % της συμμετοχής του στον όμιλο NLB, σύμφωνα με το σύνολο αναθεωρημένων δεσμεύσεων που ενέκρινε η Επιτροπή το 2018.⁸⁸ Η πώληση αυτή αποτελούσε καίριο στοιχείο της αξιολόγησης βιωσιμότητας της Επιτροπής στο πλαίσιο της απόφασης του 2013 σχετικά με την κρατική ενίσχυση προς την NLB. Η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί τη συμμόρφωση της Σλοβενίας με τις εναπομένουσες δεσμεύσεις.

Παρά τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα της ΕΕ, τμήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν κάποια προβλήματα από το παρελθόν, τα οποία προϋπήρχαν του πλαισίου της Τραπεζικής Ένωσης, και κυρίως το επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων που παραμένει υψηλό σε ορισμένα κράτη μέλη. Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα από την Επιτροπή εξακολουθεί να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

⁸⁵ Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5244_en.htm, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm, και http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4494_en.htm.

⁸⁶ Βλέπε http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3501_en.htm.

⁸⁷ Υπόθεση SA.52288 – Γερμανία, απόφαση της Επιτροπής της 26ης Νοεμβρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_52288.

⁸⁸ Υπόθεση SA.33229 – Σλοβενία, απόφαση της Επιτροπής της 10ης Αυγούστου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33229.

Το 2018 η Επιτροπή ενέκρινε ενίσχυση εκκαθάρισης για την πώληση της δεύτερης μεγαλύτερης τράπεζας της Κύπρου, της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, και την εκκαθάριση της εναπομένουσας οντότητας⁸⁹. Με τον τρόπο αυτόν κατέστη δυνατή η ομαλή έξοδος της τράπεζας από την αγορά, η οποία είχε λάβει ήδη κρατική ενίσχυση άλλες δύο φορές στο παρελθόν, καθώς και η εξάλειψη σχεδόν του 30 % των κυπριακών μη εξυπηρετούμενων δανείων από το εγχώριο τραπεζικό σύστημα. Επίσης στην Κύπρο, η Επιτροπή ενέκρινε το σχέδιο «ΕΣΤΙΑ» για τη στήριξη των νοικοκυριών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την αποπληρωμή των ενυπόθηκων δανείων και κινδυνεύουν να χάσουν την πρώτη κατοικία τους.⁹⁰

Στην Ιταλία, το καθεστώς εγγυήσεων του ιταλικού δημοσίου για τη διευκόλυνση της τιτλοποίησης μη εξυπηρετούμενων δανείων (GACS) εγκρίθηκε αρχικά τον Φεβρουάριο του 2016 και εν συνεχεία παρατάθηκε έως τις αρχές Μαρτίου 2019⁹¹. Στο πλαίσιο του καθεστώτος, οι ιταλικές τράπεζες θα συνεχίσουν να είναι σε θέση να χρηματοδοτούν τη διάθεση επιλεγμένων μη εξυπηρετούμενων δανείων κάνοντας χρήση εγγύησης του δημοσίου που χορηγείται με όρους της αγοράς. Το καθεστώς GACS συνέβαλε σημαντικά στην εξάλειψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων από το ιταλικό τραπεζικό σύστημα: οι 17 διαφορετικές περιπτώσεις μαζικής διάθεσης μη εξυπηρετούμενων δανείων που έλαβαν στήριξη μέσω του καθεστώτος GACS, από την έναρξη ισχύος του προγράμματος μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου 2018 αντιπροσωπεύουν το 60 % περίπου της συνολικής καθαρής μείωσης των επισφαλών δανείων κατά την εν λόγω περίοδο (μη εξυπηρετούμενα δάνεια ακαθάριστης αξίας περίπου EUR 51 δισ. EUR).

7. Διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στον τομέα της φορολογίας

Η εμπιστοσύνη στην ενιαία αγορά της ΕΕ εξαρτάται από τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού προκειμένου οι επιχειρήσεις να ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση, μεταξύ άλλων και στον τομέα της φορολογίας. Για παράδειγμα, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να χορηγεί σε πολυεθνικούς ομίλους φορολογικά πλεονεκτήματα τα οποία δεν παρέχονται σε άλλες εταιρείες (συχνά τοπικές επιχειρήσεις), δεδομένου ότι αυτό θα οδηγούσε σε σοβαρή στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή συνεχίζει την καταπολέμηση της χορήγησης επιλεκτικών φορολογικών πλεονεκτημάτων

Στις 20 Ιουνίου 2018 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η φορολογική μεταχείριση που επιφύλαξε το Λουξεμβούργο στην Engie⁹², εταιρεία παροχής αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, ήταν παράνομη σε σχέση με τις διαδικασίες κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ και ασυμβίβαστη με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Κατά συνέπεια, το Λουξεμβούργο υποχρεώθηκε να ανακτήσει ποσό ύψους άνω των 120 εκατ. EUR από την Engie.

Τερματισμός των επιλεκτικών φορολογικών πλεονεκτημάτων: η απόφαση για την Engie
--

⁸⁹ Υπόθεση SA.35334, *Κύπρος*, αποφάσεις της Επιτροπής της 19ης Ιουνίου 2018 και της 28ης Αυγούστου 2018, διατίθενται στη διεύθυνση

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35334.

⁹⁰ Υπόθεση SA.49554, *Κύπρος*, απόφαση της Επιτροπής της 3ης Δεκεμβρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/276985/276985_2032224_96_2.pdf.

⁹¹ Υπόθεση SA.51026(2018/N), *Ιταλία*, απόφαση της Επιτροπής της 31ης Αυγούστου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51026.

⁹² Υπόθεση SA.44888 *Ενίσχυση στην Engie*, απόφαση της Επιτροπής της 20ής Ιουνίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44888.

Μετά από διεξοδική έρευνα που κινήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2016, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δύο δέσμες φορολογικών αποφάσεων που εκδόθηκαν από το Λουξεμβούργο μείωσαν με τεχνητό τρόπο τη φορολογική επιβάρυνση της Engie στο Λουξεμβούργο επί περίπου μια δεκαετία, χωρίς βάσιμη αιτιολογία.

Το 2008 και το 2010, αντίστοιχα, η Engie υλοποίησε δύο πολύπλοκες δομές ενδοομιλικής χρηματοδότησης για δύο εταιρείες του ομίλου Engie στο Λουξεμβούργο, την LNG Supply και την Engie Treasury Management. Οι δομές αυτές περιλάμβαναν τριγωνικές συναλλαγές μεταξύ της Engie LNG Supply και της Engie Treasury Management, αντίστοιχα, και δύο άλλων εταιρειών του ομίλου Engie στο Λουξεμβούργο.

Από την έρευνα της Επιτροπής προέκυψε ότι οι φορολογικές αποφάσεις που εξέδωσε το Λουξεμβούργο ενέκριναν την ασυνεπή μεταχείριση της ίδιας συναλλαγής τόσο ως δανεισμού όσο και ως συμμετοχής ιδίων κεφαλαίων, πρακτική που δεν συνάδει με την οικονομική πραγματικότητα, καθώς μειώνει με τεχνητό τρόπο τη φορολογική επιβάρυνση της εταιρείας. Ως αποτέλεσμα, η Engie κατέβαλε ουσιαστικά φόρο εισοδήματος εταιρειών βάσει συντελεστή 0,3 % επί συγκεκριμένων κερδών στο Λουξεμβούργο επί περίπου μια δεκαετία.

Στη βάση αυτή, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η φορολογική απόφαση τύπου «tax ruling» χορήγησε επιλεκτικό οικονομικό πλεονέκτημα στην Engie. Ειδικότερα, οι αποφάσεις επέτρεψαν στην Engie να αποφύγει την καταβολή οποιουδήποτε φόρου επί του 99 % των κερδών που πραγματοποίησαν οι Engie LNG Supply και Engie Treasury Management στο Λουξεμβούργο. Το Λουξεμβούργο υποχρεώθηκε να ανακτήσει από την Engie μη καταβληθέντες φόρους ύψους άνω των 120 εκατ. EUR.

Η Επιτροπή χαιρετίζει τα νομοθετικά μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση του Λουξεμβούργου για την τροποποίηση του φορολογικού του κώδικα και την ευθυγράμμιση των σχετικών διατάξεων με το σχέδιο του ΟΟΣΑ για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης των κερδών⁹³. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν επίσης τροποποίηση της νομοθεσίας του για τον φόρο εισοδήματος εταιρειών με στόχο την αποτροπή της μη φορολόγησης των κερδών που προκύπτουν στο πλαίσιο της μετατροπής δανείων σε μετοχές. Η τροποποίηση ωστόσο δεν αφορά τριγωνικές συναλλαγές όπως αυτές που πραγματοποίησε η Engie.

⁹³ Βλέπε <http://www.oecd.org/tax/beps/>.

Βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να παρέχουν αθέμιτα φορολογικά οφέλη σε εταιρείες με επιλεκτικό τρόπο. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να κάνουν διάκριση μεταξύ εταιρειών που βρίσκονται στην ίδια νομική και πραγματική κατάσταση λαμβανομένου υπόψη του στόχου της ίδιας εθνικής νομοθεσίας. Η εν λόγω διάκριση στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και είναι παράνομη βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις απαιτούν καταρχήν την ανάκτηση των παράνομων και ασυμβίβαστων κρατικών ενισχύσεων προκειμένου να αρθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού που προκάλεσαν οι ενισχύσεις. Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις δεν προβλέπουν πρόστιμα και η ανάκτηση δεν έχει τον χαρακτήρα επιβολής ποινής στην επίμαχη εταιρεία, απλώς αποκαθιστά την ίση μεταχείριση με τις άλλες εταιρείες.

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2018 η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η μη φορολόγηση συγκεκριμένων κερδών της εταιρείας McDonald's στο Λουξεμβούργο⁹⁴ δεν συνεπαγόταν παράνομη κρατική ενίσχυση. Η εν λόγω μεταχείριση, η οποία ήταν σύμφωνη με την εθνική φορολογική νομοθεσία και τη σύμβαση Λουξεμβούργου-ΗΠΑ περί αποφυγής διπλής φορολόγησης, δεν παρείχε φορολογικό πλεονέκτημα υπέρ της McDonald's, αλλά ήταν συνέπεια αναντιστοιχίας μεταξύ της φορολογικής νομοθεσίας του Λουξεμβούργου και των ΗΠΑ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Λουξεμβούργο δεν παραβίασε τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

Μεταξύ των προαναφερθεισών αλλαγών που επέφερε το Λουξεμβούργο στον φορολογικό κώδικα προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με το σχέδιο του ΟΟΣΑ για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της βάσης και της μετατόπισης των κερδών ήταν και η ενίσχυση των κριτηρίων βάσει του κώδικα για τον προσδιορισμό της μόνιμης εγκατάστασης. Βάσει των νέων διατάξεων, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2019, το Λουξεμβούργο μπορεί, υπό ορισμένες συνθήκες, να ζητά από τις εταιρείες που δηλώνουν ότι έχουν φορολογική παρουσία στο εξωτερικό να υποβάλουν βεβαίωση ότι πράγματι είναι υπόχρεες φόρου στην άλλη χώρα.

Επιπροσθέτως, στις 19 Δεκεμβρίου 2018 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Γιβραλτάρ⁹⁵ χορήγησε παράνομα φορολογικά πλεονεκτήματα σε πολυεθνικές εταιρείες μέσω ενός καθεστώτος απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών για τόκους και δικαιώματα εκμετάλλευσης από το 2011 έως το 2013, καθώς και μέσω πέντε μεμονωμένων φορολογικών αποφάσεων τύπου «tax ruling» με τις οποίες χορηγήθηκαν επιλεκτικά φορολογικά πλεονεκτήματα επί συγκεκριμένων εισοδημάτων ολλανδικών ετερόρρυθμων εταιρειών. Οι αποδέκτες πρέπει να επιστρέψουν μη καταβληθέντες φόρους ύψους 100 εκατ. EUR περίπου στο Γιβραλτάρ.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας της Επιτροπής, το Γιβραλτάρ τροποποίησε τους φορολογικούς κανόνες του με στόχο να βελτιώσει την οικεία διαδικασία έκδοσης φορολογικών αποφάσεων τύπου «tax ruling», να ενισχύσει τους οικείους κανόνες περί ενδοομιλικών συναλλαγών, να διευρύνει τις υποχρεώσεις των φορολογούμενων εταιρειών (π.χ. υποβολή ετήσιων δηλώσεων, παροχή ουσιαστών πληροφοριών κατά την υποβολή αιτήσεων για την έκδοση αποφάσεων) και να βελτιώσει τη διαφάνεια ως προς τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζει το οικείο εδαφικό

⁹⁴ Υπόθεση SA.38945 *Εικαζόμενη ενίσχυση υπέρ της Mc Donald's – Λουξεμβούργο*, απόφαση της Επιτροπής της 19ης Σεπτεμβρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38945.

⁹⁵ Υπόθεση SA.34914 *Ηνωμένο Βασίλειο - Καθεστώς φόρου εισοδήματος εταιρειών του Γιβραλτάρ (ITA 2010)*, απόφαση της Επιτροπής της 19ης Δεκεμβρίου 2018, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_34914.

σύστημα φορολογίας. Η Επιτροπή χαιρετίζει αυτούς τους βελτιωμένους κανόνες, οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ τον Οκτώβριο του 2018.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις έρευνές της σχετικά με τις φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» που εξέδωσαν οι Κάτω Χώρες υπέρ της Inter IKEA⁹⁶ και ένα φορολογικό καθεστώς για πολυεθνικές εταιρείες στο Ηνωμένο Βασίλειο⁹⁷.

Οι έρευνες της Επιτροπής σχετικά με μεμονωμένες φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» στα κράτη μέλη αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητά τους

Αυτές καθαυτές οι φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling» δεν αποτελούν πρόβλημα σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον επιβεβαιώνουν απλώς ότι οι φορολογικές ρυθμίσεις μεταξύ εταιρειών του ίδιου ομίλου συνάδουν με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Ωστόσο, οι φορολογικές αποφάσεις που χορηγούν φορολογικό πλεονέκτημα σε συγκεκριμένες εταιρείες είναι δυνατό να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, κατά παράβαση των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

Τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς την εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής για την ανάκτηση μη καταβληθέντων φόρων τις οποίες εξέδωσε το προηγούμενο έτος η Επιτροπή, με αποτέλεσμα οι εταιρείες εκ των πραγμάτων να μην εξακολουθούν να τυγχάνουν παράνομων πλεονεκτημάτων. Τον Μάιο του 2018 το Λουξεμβούργο ολοκλήρωσε την ανάκτηση ποσού άνω των 260 εκατ. EUR από την Amazon, προσauξημένου με τόκους ανάκτησης ύψους 21 εκατ. EUR. Τον Οκτώβριο του 2018 το Λουξεμβούργο ανέκτησε επίσης ποσό άνω των 120 εκατ. EUR από την Engie, προσauξημένο με τόκους ανάκτησης ύψους 1 εκατ. EUR. Τον ίδιο μήνα η Ιρλανδία ανέκτησε από την Apple το πλήρες ποσό της παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης, δηλ. EUR 13,1 δισ. EUR, προσauξημένο με τόκους ανάκτησης ύψους περίπου 1,2 δισ. EUR. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις τα χρήματα τηρούνται σε λογαριασμό υπό μεσεγγύηση, εκκρεμούσης της υπό εξέλιξη εκδίκασης των προσφυγών κατά των αποφάσεων της Επιτροπής ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ.

8. Συνένωση δυνάμεων για την προώθηση ενός παγκόσμιου πνεύματος ανταγωνισμού

Καθώς οι παγκόσμιες αγορές συνεχίζουν να ολοκληρώνονται, και ολοένα και περισσότερες εταιρείες βασίζονται στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, καθίσταται πλέον πιο αναγκαίο από ποτέ οι αρχές ανταγωνισμού να εντείνουν τη συνεργασία τους και να συμφωνήσουν σχετικά με κοινά πρότυπα και διαδικασίες. Η αποτελεσματικότητα στην επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού εξαρτάται σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό από τη συνεργασία με άλλους φορείς επιβολής της νομοθεσίας. Όταν οι επιχειρηματικές πρακτικές μιας εταιρείας βλάπτουν τον ανταγωνισμό σε διάφορες χώρες και ηπείρους, οι δίκαιες και ισότιμες συνθήκες αγοράς μπορούν να αποκατασταθούν μόνον εάν οι αρχές επιβολής της νομοθεσίας λειτουργούν ως ομάδα.

Η Επιτροπή ηγείται της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα του ανταγωνισμού, τόσο σε πολυμερές όσο και σε διμερές επίπεδο. Το 2001 η Επιτροπή ήταν μεταξύ των ιδρυτικών μελών του Διεθνούς Δικτύου Ανταγωνισμού (ICN), το οποίο αριθμεί πλέον περισσότερα από

⁹⁶ Υπόθεση SA.46470 *Πιθανή κρατική ενίσχυση υπέρ της Inter IKEA – Κάτω Χώρες*, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46470.

⁹⁷ Υπόθεση SA.44896 *Πιθανό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την απαλλαγή από χρηματοδότηση του Ομίλου EAE του Ηνωμένου Βασιλείου*, διατίθεται στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

130 μέλη. Η Επιτροπή συμμετέχει επίσης ενεργά σε όλα τα διεθνή φόρουμ που ασχολούνται με τον ανταγωνισμό, μεταξύ των οποίων ο ΟΟΣΑ, η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD), ο ΠΟΕ και η Παγκόσμια Τράπεζα⁹⁸.

Σε διμερές επίπεδο, η Επιτροπή σκοπεύει να προωθήσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο μέσω της συμπερίληψης διατάξεων για τον ανταγωνισμό και τις κρατικές ενισχύσεις στις συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου και σύνδεσης που συνάπτεται. Το 2018 η Επιτροπή συνέχισε τις διαπραγματεύσεις με τη Χιλή, το Μεξικό, τη Mercosur, το Αζερμπαϊτζάν, την Τυνησία, την Ινδονησία, την Ανδόρα, το Μονακό και τον Άγιο Μαρίνο και ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, την Κιργιζία και το Ουζμπεκιστάν. Στο τέλος του 2018 οι διαπραγματευτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελβετίας κατέληξαν σε συμφωνία επί του κειμένου συμφωνίας θεσμικού πλαισίου, η οποία καλύπτει και κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή συμμετέχει σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων συνεργασίας με αρχές ανταγωνισμού σε διάφορες τρίτες χώρες, επί τη βάση συμφωνιών ή μνημονίων συνεννόησης. Τον Ιούνιο του 2018 η Επιτροπή υπέγραψε διοικητική ρύθμιση με το Μεξικό.

Το 2018 η ΓΔ Ανταγωνισμού συνέχισε να συνεργάζεται σε επίπεδο πολιτικής ανταγωνισμού και συγκεκριμένων υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένου του διαλόγου για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, με την κινεζική Κρατική Διοικητική Αρχή για τη Ρύθμιση της Αγοράς (SAMR), η οποία συστάθηκε το 2018 στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης της κινεζικής κεντρικής διοίκησης. Υπό τη σκέπη της SAMR ενοποιούνται οι αντιμονοπωλιακές υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορίου, της Εθνικής Επιτροπής Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων (NDRC) και της Κρατικής Διοικητικής Αρχής για τη Βιομηχανία και το Εμπόριο (SAIC), καθώς και η Υπηρεσία Ελέγχου Θεμιτού Ανταγωνισμού της NDRC. Η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού είχε συνεργασία με την SAMR σε πέντε υποθέσεις εξέτασης συγκεντρώσεων και ανταποκρίθηκε στο αίτημα της SAMR για υποβολή παρατηρήσεων επί του σχεδίου κανονισμών της που απαγορεύουν την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης στην αγορά. Επιπλέον, είχε αρκετές ανταλλαγές σε τεχνικό επίπεδο σχετικά με τις δραστηριότητες της SAMR για την προώθηση του συστήματος εξέτασης του θεμιτού ανταγωνισμού της τελευταίας.

Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στην προαγωγή ενός ευρέος πνεύματος ανταγωνισμού, καθώς και στην προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο στο πλαίσιο των οποίων οι εταιρείες μπορούν να ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση. Το 2018 η Επιτροπή συνέχισε τις προσπάθειές της για τη βελτίωση των πολυμερών κανόνων για τις επιδοτήσεις, στο πλαίσιο της θεώρησης της ΕΕ για τον εκσυγχρονισμό του ΠΟΕ. Βασικοί στόχοι είναι η αύξηση της διαφάνειας, η θέσπιση καλύτερων κανόνων για τις επιζήμιες επιδοτήσεις και η επαρκής αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, η Επιτροπή εξακολούθησε να συμμετέχει σε τομεακές πρωτοβουλίες για την εξέταση των επιδοτήσεων στο διεθνές πλαίσιο, όσον αφορά, για παράδειγμα, τον χάλυβα (παγκόσμιο φόρουμ της G20 για την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα χάλυβα), τους ημιαγωγούς (κατευθυντήριες γραμμές για την περιφερειακή στήριξη στον κλάδο των ημιαγωγών) και τη ναυπηγική βιομηχανία (ΟΟΣΑ). Τέλος, η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται με κράτη μέλη στο πλαίσιο της ομάδας για τις διεθνείς πολιτικές επιδοτήσεων για την ανταλλαγή απόψεων και τον συντονισμό πρωτοβουλιών σχετικά με τις διεθνείς πολιτικές επιδοτήσεων σε πολυμερές και διμερές επίπεδο.

Διατήρηση τακτικού και εποικοδομητικού διοργανικού διαλόγου

⁹⁸ Για περισσότερες και αναλυτικότερες πληροφορίες, βλέπε τμήμα I του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και οι συμβουλευτικές επιτροπές, στο πλαίσιο των ειδικών ρόλων τους έναντι των Ευρωπαίων πολιτών και ενδιαφερομένων, αποτελούν σημαντικούς εταίρους στον διάλογο σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού.

Τον Απρίλιο η Επίτροπος κ. Vestager αντάλλαξε απόψεις με την ολομέλεια του Κοινοβουλίου σχετικά με τις γενικές εξελίξεις και τα πεπραγμένα στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού. Τον Οκτώβριο συζήτησε τα οφέλη του ανταγωνισμού για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών. Τον Νοέμβριο χαιρέτησε από κοινού με το Κοινοβούλιο την οριστικοποίηση της νέας οδηγίας για την παροχή αρμοδιοτήτων στις υπηρεσίες ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Η Επίτροπος είχε επίσης συζητήσεις επί επίκαιρων θεμάτων με επιτροπές του Κοινοβουλίου: με την Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο και με την Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας τον Ιούλιο. Από την πλευρά του, ο γενικός διευθυντής κ. Johannes Laitenberger επισκέφθηκε τον Μάιο την ειδική ομάδα εργασίας για τον ανταγωνισμό της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής. Τον Νοέμβριο αντάλλαξε απόψεις με την ολομέλεια της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, σε συνέχεια του προπαρασκευαστικού διαλόγου που είχε ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής κ. Carles Esteva Mosso στο πλαίσιο της εν λόγω επιτροπής τον Οκτώβριο.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, το Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για την ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού. Το Κοινοβούλιο τάχθηκε υπέρ μιας στιβαρής πολιτικής ανταγωνισμού που θα διαφυλάττει την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς και θα ενισχύει τη θέση των πολιτών με ανταγωνιστικές τιμές, δυνατότητες επιλογής και καινοτομίες στην αγορά. Επρόκειτο για μια ευπρόσδεκτη στήριξη στις προσπάθειες που κατέβαλε η Επιτροπή το 2018 για την αντιμετώπιση των παράνομων συμπράξεων και της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης από εταιρείες, καθώς και για την εξέταση συγκεντρώσεων και κρατικών ενισχύσεων στην ενιαία αγορά μας.

Το Κοινοβούλιο παρέμεινε και το 2018 προσηλωμένο στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Το Κοινοβούλιο χαιρέτισε το γεγονός ότι ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων έχει αποδειχθεί αποτελεσματικός για την καταπολέμηση της χορήγησης επιλεκτικών φορολογικών πλεονεκτημάτων σε πολυεθνικές εταιρείες. Το 2018 η Επιτροπή συνέχισε να αναλαμβάνει σημαντική δράση στον τομέα αυτό⁹⁹. Η Επιτροπή ακολούθησε συστηματική προσέγγιση στην ανάλυση των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία λαμβάνει από όλα τα κράτη μέλη σχετικά με φορολογικές αποφάσεις τύπου «tax ruling».

Το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να συνεχίσει να διαδραματίζει τον βασικό ρόλο της στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε τράπεζες περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο επίπεδο και ότι λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας των τραπεζών και την ελαχιστοποίηση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή συμμερίζεται τον στόχο του Κοινοβουλίου για μείωση των κρατικών ενισχύσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα συν τω χρόνω. Η Επιτροπή συνέχισε να εξηγεί τις δράσεις της στον συγκεκριμένο τομέα στα άλλα θεσμικά όργανα.

Τον Απρίλιο, το Κοινοβούλιο διοργάνωσε ακρόαση σχετικά με την ψηφιακή οικονομία. Το Κοινοβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού μπορεί να εξακολουθήσει να συμβαδίζει με τις εξελίξεις σε μια ψηφιακή κοινωνία. Τον Μάρτιο η Επίτροπος κ. Vestager διόρισε τρεις ειδικούς συμβούλους

⁹⁹ Για αναλυτικές πληροφορίες, βλέπε κεφάλαιο 2 της παρούσας έκθεσης.

για να κάνουν εισηγήσεις σχετικά με τις σημαντικότερες επικείμενες ψηφιακές αλλαγές που θα επηρεάσουν αγορές και καταναλωτές, καθώς και για τις επιπτώσεις που θα έχουν στον ανταγωνισμό. Στο πλαίσιο της ίδιας πρωτοβουλίας, η Επιτροπή δρομολόγησε διαδικασία διαβούλευσης για τη σημασία των δεδομένων, των αλγορίθμων και άλλων πτυχών της ψηφιακής οικονομίας, και ζήτησε από τους ενδιαφερομένους να καταθέσουν τις απόψεις τους. Η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Κοινοβουλίου χαιρέτισε τις πρωτοβουλίες αυτές.

Τον Ιούλιο η Επίτροπος αντάλλαξε απόψεις με βουλευτές του Κοινοβουλίου σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού βοηθά στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών. Εξήγησε ότι για κάθε εταιρεία που θέλει να πραγματοποιήσει μια πράξη συγκέντρωσης, πολλές εταιρείες στην Ευρώπη βασίζονται σε εισροές σε δίκαιες τιμές ώστε και οι ίδιες να μπορούν να αναπτυχθούν στις παγκόσμιες αγορές. Σε αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή εξακολουθεί να ερευνά μεγάλες βιομηχανικές συγκεντρώσεις όσον αφορά τις επιπτώσεις τους στον ανταγωνισμό και ευχαρίστησε το Κοινοβούλιο για τη θερμή ενθάρρυνσή του ως προς αυτό.

Καθώς οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού λαμβάνουν το 85 % των αποφάσεων εφαρμόζοντας τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ, αποδείχθηκε επιτακτικής σημασίας να δοθεί ώθηση στην αποτελεσματικότητά τους ως προς την επιβολή των εν λόγω κανόνων. Τον Δεκέμβριο του 2018 το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υπέγραψαν οδηγία βάσει της οποίας τα κράτη μέλη οφείλουν να παράσχουν στις εθνικές υπηρεσίες ανταγωνισμού αποτελεσματικές εξουσίες έρευνας και μέσα επιβολής των κανόνων για την προστασία του ανταγωνισμού στο έδαφός τους, καθώς και τη δυνατότητα να επιβάλλουν αποτρεπτικά πρόστιμα για αντιανταγωνιστική συμπεριφορά και να συντονίζουν τα οικεία προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης. Η Επιτροπή διαβεβαίωσε το Κοινοβούλιο ότι θα ελέγχει προσεκτικά ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την οδηγία πλήρως και αποτελεσματικά. Ανταποκρινόμενη σε έκκληση του Κοινοβουλίου, η Επιτροπή ανέφερε επίσης ότι τα προσωρινά μέτρα μπορούν να αποτελέσουν ένα χρήσιμο εργαλείο για τις αρχές ανταγωνισμού για να διασφαλιστεί ότι δεν θίγεται ο ανταγωνισμός όσο βρίσκεται σε εξέλιξη μια έρευνα. Για να μπορούν οι αρχές ανταγωνισμού να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικότερα τις εξελίξεις στις ταχέως μεταβαλλόμενες αγορές, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να αναλύσει αν υπάρχει τρόπος να απλουστευθεί η έγκριση προσωρινών μέτρων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού εντός δύο ετών από την ημερομηνία μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας. Η Επιτροπή συμφώνησε να παρουσιάσει τα αποτελέσματα στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η Επιτροπή αναγνώρισε τη σημασία την οποία προσδίδει το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα. Σε αυτό το πνεύμα, στις πρόσφατες αποφάσεις της, όπως για τη συγχώνευση Bayer/Monsanto στον αγροχημικό τομέα, τη συγχώνευση των χημικών εταιρειών Dow και DuPont που εδρεύουν στις ΗΠΑ και την εξαγορά της Syngenta από την ChemChina, η Επιτροπή εφάρμοσε μια προσέγγιση που θέτει ως προϋπόθεση για την έγκριση των πράξεων συγκέντρωσης την πραγματοποίηση σημαντικών εκποιήσεων περιουσιακών στοιχείων. Η Επιτροπή συνέχισε την έρευνά της για την AB InBev, όσον αφορά την πιθανή επιβολή περιορισμών στις παράλληλες εισαγωγές των μπιρών της στο Βέλγιο. Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης μελέτη με τίτλο «Study on Producer Organisations and their activities in the olive oil, beef and veal and arable crops sectors» (Μελέτη σχετικά με τις οργανώσεις παραγωγών και τις δραστηριότητές τους στους τομείς του ελαιολάδου, του βοδινού και μοσχαρίσιου κρέατος και των αροτραίων καλλιεργειών) που εκπονήθηκε κατ' εντολή της με στόχο την καλύτερη κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί κατά τη δημιουργία οργανώσεων παραγωγών που μπορούν να τους βοηθήσουν να βελτιώσουν τη θέση τους στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Το 2018 η Επίτροπος κ. Vestager και η ΓΔ Ανταγωνισμού συμμετείχαν επίσης, από τη σκοπιά της πολιτικής ανταγωνισμού, στον διάλογο σχετικά με το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης. Η Επίτροπος παραβρέθηκε στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο και εξήγησε στον τρόπο με τον οποίο οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις μπορούν να μεριμνήσουν για την ανάπτυξη νεοσύστατων επιχειρήσεων και επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων συζητήσεων για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Στο τέλος του 2018 το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν την προτεινόμενη τροποποίηση στον εξουσιοδοτικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1588 του Συμβουλίου για εξαίρεση περαιτέρω κατηγοριών κρατικών ενισχύσεων από την υποχρέωση κοινοποίησης ενίσχυσης στην Επιτροπή.

Τα θεσμικά όργανα συζήτησαν επίσης σχετικά με την ανάγκη να δοθεί περαιτέρω ώθηση στην επιβολή των κανόνων του ανταγωνισμού στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της Ένωσης. Τον Δεκέμβριο η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Κοινοβουλίου ενέκρινε τις πτυχές του προγράμματος για την ενιαία αγορά που αφορούν τον ανταγωνισμό. Η εν λόγω επιτροπή συμφώνησε ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διαθέτει σταθερούς πόρους για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε εξοπλισμό ΤΠ ώστε να είναι σε θέση να διεκπεραιώνει με αποτελεσματικότητα τις υποθέσεις ανταγωνισμού, για την υποστήριξη δικτύων συνεργασίας με εθνικές και διεθνείς υπηρεσίες ανταγωνισμού και για την προώθηση δραστηριοτήτων επικοινωνίας με στόχο τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους ευρωπαϊκούς κανόνες ανταγωνισμού σε ολόκληρη την ΕΕ.

Εκπρόσωποι της ΓΔ Ανταγωνισμού αντάλλαξαν επίσης απόψεις με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η οποία ενέκρινε τους βασικούς άξονες του έργου της Επιτροπής στον τομέα της επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού. Η εν λόγω επιτροπή τάχθηκε επίσης ανεπιφύλακτα υπέρ του εξουσιοδοτικού κανονισμού του Συμβουλίου στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.

Η κοινοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου βάσει του άρθρου 50 της ΣΕΕ

Έπειτα από την κοινοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου βάσει του άρθρου 50 της ΣΕΕ, η Επιτροπή άρχισε την προετοιμασία της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού συμμετέχει στην προετοιμασία της αποχώρησης σε ό,τι αφορά τα μέσα τα οποία έχει στο χαρτοφυλάκιό της (συγκεντρώσεις, αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και κρατικές ενισχύσεις). Μεταξύ άλλων, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού παρείχε υποστήριξη στην ειδική ομάδα της Επιτροπής για την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο βάσει του άρθρου 50 της ΣΕΕ στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία αποχώρησης.